

OPTİSYENİN

E-DERGI
Sayı: 48 EKİM 2017
SESI

Optik Magazin Dergisi

BOLON

EYEWEAR

Hailey Baldwin

ben.x[®]
memory eyewear

ben.x[®]
memory eyewear

by **mercan**

www.mercanoptik.com.tr

@benxeyewear

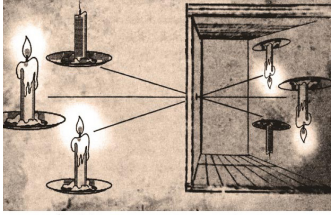
Geleceğin progresifi
Progresifin geleceği

nucleo

A Variable Base Curve Lens

4D

DOSYA KONULARI

HABER Hamilelik ve görme kaybı	42
HABER Kataraktın en yaygın olduğu ülkeler	46
HABER İnsanlığın 5 icadı	52
HABER Doğu’da Gözlükçülük Tarihi	54

SAĞLIK Doç. Dr. Murat UYAR / Tedavisi olmayan göz hastalıkları	58
FIRTINA ÖNCESİ Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu / Kelebek etkisi	60
SEKTÖRDEN Mehmet R. AKAY / Asferik Camlar	62
GÖZLÜKÇÜ BABA Metin TURANLI / Kanka	64

Bu hastalıkları biliyormusunuz? 10

YOLNAME

Mustafa Küreli'nin kaleminden;
Makedonya'nın Alacası

66

OPTİSYENİN SESİ E-DERĞİ
Ayda bir yayınlanır
EKİM 2017

www.optisyeninnesesi.com Adına
İmtiyaz Sahibi
Orhan Küreli

Sorumlu
Yazı İşleri Müdürü
Ozan Küreli

Yazı Kurulu Üyeleri
Mustafa Küreli, İlm. Av. Oğuz Ünal
Hakan Hürsever, Prof. Dr. Miktaç Kadioğlu
Dr. Ahmet Doğan Ataman, Mehmet Can
Dahin

Görsel Yönetmen
Mustafa Küreli

Grafik Tasarım-Uygulama ve Editöryal
Çalışma Tuna Yıldırım / CLINART Str. Arş.
Sağ. Dan. Org. Yay. Ltd. Şti.
(0 212 291 54 83)

Reklam Pazarlama
0 535 586 05 93
tunayildirim1972@gmail.com

Fotoğraf Editörü
Cesur Erol

E-Posta:
bilgi@optisyeninnesesi.com
dergi@optisyeninnesesi.com

Yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarına aittir. Reklamların sorumluluğu ise reklam verene aittir. Dergide yayımlanan yazı ve resimler kaynak gösterilmek suretiyle iktibas edilebilir. Optisyenin Sesi günlük ortalama raytingi 3000 olan www.optisyeninnesesi.com internet sitesinde yayımlanmaktadır.

Bu dergi Ekim 2017 tarihinde internetten online olarak izlenebilmiştir.

ben.x[®]
sunglasses

ben.x[®]
memory eyewear

by **mercan**

f i y t in
@benxeyewear

www.mercanoptik.com.tr

Dijital dünya

Bu sayımızla 48. sayımızı yayınlamış olduk. Artık dijital ortama alışmaya başladık. Dünyada yazılı basının artık bittiği, teknolojinin medya sektörünü yeniden düzenlediği bu günlerde bizde 48. Sayımıza ulaştık.

Yeni sayımızla ve yeni yüzümüzle merhabalar. Bu sayımızla 48. sayımızı yayınlamış olduk. Artık dijital ortama alışmaya başladık. Dünyada yazılı basının artık bittiği, teknolojinin medya sektörünü yeniden düzenlediği bu günlerde bizde 48. Sayımıza ulaştık.

Sektörel haberler, sektör magazini ve sektör hikayeleri ile her ay olduğu gibi bu ay da sizlerle. Financial Times'ın değerlendirmesine göre, Facebook ve Twitter gibi sosyal paylaşım sitelerinin bazı pazarlarda gazete satışlarını azalttığı düşünülüyor. Gazetelerin ve dergilerin tablet aygıtlarda verilmesi merak uyandırıyor. Ayrıca tablet, gazete baskısı okumayı kolaylaştırıyor. İnsanlar, artık araştırmalarını, internette yapıyor. İleri teknoloji sayesinde farklı okuma kanallarının devreye girmesiyle, bizim gibi gelişmekte olan ülkelerde çağa ayak uydurarak artık teknoloji ile gündemi takip ediyor. OptisyeninSesi size teknoloji ile birlikte sektördeki gelişmeleri her an okumanız için sürekli güncelleniyor.

Herşey sektörümüz için...

Yorum ve değerlendirmelerinizi lütfen bize iletiniz. Dergimiz hakkındaki düşüncelerinizi bilgi@optisyeninsesi.com adresinden bizlere iletmenizi bekliyoruz.

Düşünceleriniz bizim için çok değerli.

Saygılarımla

Benim Sitalim Benim BOLON'um

Moda tasarım ve kalite sloganıyla dünya gözlük sektöründe iyi bir yer edinen Bolon markası, Essilor firmasının Çin'li iştirakiyle gerçekleştirdiği, yüksek ürün kalitesiyle 2013 yılından bu yana faaliyetini sürdürmektedir.

Vizyonlarını basit bir ifadeyle yaratıcı, üstün kalitede ve moda ürün olarak tanımlayan marka; kalitesinin sırrının en iyi, en dayanımlı, hafif ve rahat gözlük hammaddeyi kullanmak olduğunu ifade etmektedir. Bu Bolon'un her bir gözlüğü için tüketicilere sunduğu ayrıcalıklı, eşsiz ve kaliteden ödün vermeyen çizgisinin ifadesidir.

BOLON herkesin sahipleneceği bir markadır. BOLON'un yaratıcıları

gözlüğün bir bireysel ifade biçimi olduğunu ve bireyin kişisel sitilinin uzantısı olduğuna inanmaktadırlar. Tasarımlarının kadın erkek için modern çizgilerde kişiye özgü sitilde ve ilham verici olduğunu belirtmektedirler. Mümkün olan en yüksek kalitede hammaddeyi üst düzey ustalıkla birleştiren BOLON, bireylere kendi kişiliklerini en iyi şekilde yansıtabilecekleri ürünler sunmaktadır. Bu BOLON markasının tüm dünyada kullandığı, "Benim sitilim, benim Bolon'um" My Style, My Bolon. sloganının hikayesidir. Dünyanın bir çok şehrinde kendi mağazaları olan marka mağaza sayısını her yıl önemli oranda arttırmaktadır. BOLON Eyewear, 2017 yılı tanıtımını Amerikalı model Hailey Baldwin ile yapmaktadır.

BOLON

EYEWEAR

Hailey Baldwin

12 Ekim 2017

Dünya Görme Günü

Dünya Görme Günü, tüm dünyanın dikkatini körlük ve görme azlığı üzerine çekmek üzere her yıl Ekim ayının ikinci haftası Perşembe günü düzenlenmektedir. Dünya Sağlık Örgütü tarafından 2000 yılında körlükten korunma konusunda dikkati arttırmak adına kurulan bu önemli gün GÖRME 2020: Görme Hakkı ve uluslararası körlüğü önleme ajansı (IAPB) tarafından desteklenmektedir.

Dünyanın nüfusu yaşlanıyor- görmenizi çaldırmayın.

Dünyadaki 45 milyon kör insanın %80'i 50 yaşın üzerindedir.

Görmeyi bozan katarakt ve makula dejenerasyonu gibi hastalıklar yaşa paralel olarak artar.

Kör insanların %90'ı gelir seviyesi düşük ülkelerde yaşamaktadır, bu ülkelerde yaşlılar sağlık hizmeti engeli ile daha sık karşılaşır.

Yaşlılarda körlüğe yol açan ana nedenler katarakt, kırma kusurları, yaşa bağlı makula dejenerasyonu ve glokom (göz tansiyonu) dur.

Elde edilen kazanca oranla maliyeti düşük, basit bir ameliyatla tedavi edilebilmesine karşın yaşlılarda körlüğün en önde gelen nedeni katarakttır. VISION 2020 bu ameliyatı ihtiyacı olan herkese "hediye edebilmek" için çabalamaktadır.

Glokom (göz tansiyonu) dünya çapında 4,5 milyon insanın kör olmasına yol açmıştır.

Yaşla bağlı makula dejenerasyonundan dolayı 3 milyondan fazla insan göremiyor.

Dünya çapında 8 milyon insan düzeltilmemiş kırma kusurlarından dolayı işlevsel olarak kördür. Basit bir görme testi ve gözlüklerle bu insanların çoğunun görüşü yeniden kazandırılabilir.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) 'nın tahminlerine göre dünya'da 284 milyon kişi görme özürsü ve mevcut körlüğün %80'i tedavi edilebilir önlenbilir nedenlerden kaynaklanmaktadır.

19 milyon çocuk görme orta ve ileri derecede görme kusurlusu ya da kördür. Görme kusurlularının %90'ı da gelişmekte olan ülkelere aittir.

GÖZLERİMİZE SAHİP ÇIKALIM

Gözlerimiz, dünyaya açılan kapımız ve hayatımızı kolaylaştıran en değerli organlarımız. Peki kıymetini yeterince biliyor muyuz? Dünya Sağlık Örgütü (WHO) 'nın tahminlerine göre dünya'da 284 milyon kişi görme özürsü ve mevcut körlüğün %80'i tedavi edilebilir önlenbilir nedenlerden kaynaklanmaktadır. 19 milyon çocuk görme orta ve ileri derecede görme kusurlusu ya da kördür. Görme kusurlularının %90'ı da gelişmekte olan ülkelere aittir. Bu veriler de bize göstermektedir ki bu konuda çok daha fazla adım atılması gerekmektedir.

ÇOCUKLARDA GÖZ SAĞLIĞI

Hiçbir şikâyet olmasa da, bebeklerde doğumdan hemen sonra, çocuklarda ise 2-3 yaş ilk göz muayenesi için ideal zamandır. Ancak bir gözü kısma ya da kapatma, siyah görünmesi gereken göz bebeğinde beyaz ya da puslu renk, cisimleri sürekli gözüne yakın tutma, başını bir yana eğerek bakma, gözlerini sık sık ovuşturma, bir veya iki

The World sees **(with)** us.

انظر
للحياة

gözün içe veya dışa kayması, erken doğum gibi durumlarda mutlaka göz doktoruna muayene olunmalıdır.

Çocuklarda, doğuştan körlüklerin en önemli sebeplerinden birisi temel göz dokularının gelişim bozukluklarıdır. Bu tip körlüklerin bir çoğunun tedavisi mümkün değildir. Erken bebeklik döneminde, erken teşhis ve tedavinin çok önemli olduğu durumlar doğumsal katarakt ve glokomdur (göz tansiyonu). Doğumsal katarakt gözbebeğinde beyazlaşma ile fark edilebilir ve göz tembelliği oluşmaması için erken dönemde cerrahi tedavi gerektirir. Çocuklarda glokom ise başlangıçta basit sulanma şikayeti ve ışıktan rahatsızlık duyma ile başlar daha sonra göz büyümesi meydana gelir. İlaçla tedavisi sınırlı olan bu hastalıkta cerrahi müdahale gereklidir.

Önlenebilir körlük nedenlerinden birisi de erken doğan bebeklerde görülebilen prematüre retinopatisidir. Bu nedenle, 36 hafta ve 2000 gramın altındaki yoğun bakım desteği almış tüm bebeklerin en az bir kez kontrolden geçirilmesi çok önemlidir.

Çocukluk çağı ile ilgili dikkat çekilmesi gereken önemli hususlardan biri de göz tembelliğinin önlenmesidir. En yaygın olarak, tek taraflı kırma kusurları (miyop, hipermetrop, astigmat) veya şaşılık varlığında göz tembelliği oluşabilmektedir ve tedavisi yalnızca erken yaşlarda ve çocukluk çağında mevcuttur.

YETİŞKİNDE GÖZ SAĞLIĞI

Yetişkinde körlüğe yol açabilecek sebeplerden birisi şeker hastalığıdır. Diabet sürecinin uzaması ve düzensiz kan şekeri seviyeleri ile orantılı olarak göz dibinde retina adını verdiğimiz görme tabakasında kanamalar, ödem ve yeni damarlanmalar ile seyreden diabet retionopatisi oluşabilir. Bu hastalıkta görme merkezinin kanama ve ödem ile etkilenmesi ile hastanın görmesi giderek azalır. Yeni damarların çatlaması ise büyük göz içi kanamalarına ve gözün kaybına sebep olabilir. Şeker hastalığının iyi kontrol edilmesi, bu komplikasyonunun oluşması veya ilerlemesi üzerinde etkilidir. Bu sebeple diabet hastalarının 6 ayda bir düzenli olarak göz kontrolü yaptırması çok önemlidir.

Glokom (göz tansiyonu), sinsi başlayan ve yavaş gelişen bir hastalıktır. Genellikle belirti vermez ve hastanın

kendisi tarafından hissedilmez. Tedavi uygulanmadığı durumlarda, görme siniri bozulmaya ve sonuç olarak görme alanı daralmaya başlar. Görme siniri tamamen harap olduğunda ise körlük oluşur ve geriye dönüşü yoktur. Bu nedenle şikayet olmasa da yılda bir rutin göz kontrolü gerekir.

Katarakt, göz merceğinin keşifleşmesidir. Tedavisi cerrahidir. Kataraktı da ameliyat sürecinin kolay olması adına yıllarca bekletip geciktirmemek gerekir.

Sarı Nokta Hastalığı (Yaşa bağlı makula dejenerasyonu) ise, 50 yaş ve üzeri insanlarda geri dönüşümsüz görme kaybının en önemli nedenleri arasında yer almaktadır. İlerleyen yaşla birlikte, görme noktasında olan hücre kaybı nedeniyle gerçekleşir. Erken dönemde belirlenebilir ve tedavi edilirse, mevcut görme düzeyleri korunabilir ve görme kayıplarının ilerlemesi durdurulabilir. Katarakt ve sarı nokta hastalığı gelişimi açısından sigara içilmemesi ve UV ışınlarına maruz kalınmaması önemlidir.

Sonuç olarak, düzenli olarak yapılan kontrollerle birçok göz hastalığı önlenilmekte veya durdurulabilmektedir. Bu nedenle gözlerimize hak ettiği değeri verelim ve onlara sahip çıkalım. Hayatı daha güzel görelim, dünya görme günümüz kutlu olsun.

İtibaren bu hastalık 'Fotodinamik Tedavi' adı verilen yöntemle tedavi edilmeye başlanmış, ardından göz içine (Vitreusa) enjeksiyonla uygulanan anti-VEGF (damar büyüme faktörünü bloke eden) ilaçlar kullanıma girmiştir.

NOVAX®

FreeForm® Spectacle Lenses

view
life!

FreeForm®
TECHNOLOGY

...Çünkü hayat görmeye değer!
...Because, the life is worth to view!

Az görenlere “Teleskoplu gözlük”

‘Teleskoplu gözlük’, az görme yetisine sahip olanlarda görme kapasitesini yüzde 90 oranında artıracak.

Ankara Üniversitesi (AÜ) Halk Sağlığı Anabilim Dalı Görme Engelliler Rehabilitasyon ve Araştırma Biriminde, teleskoplu gözlük kullanımını öğretiliyor.

AÜ Halk Sağlığı Anabilim Dalı bünyesinde hizmet veren Az Görenler Merkezi Sorumlusu Prof. Dr. Aysun İdil, Türkiye’de az görme ve körlük ile ilgili ulusal bir kayıt sisteminin olmadığını, ancak hesaplamalara göre her bin kişiden 5’inin yüzde 5’in altında görme yeteneği (kör) olduğunu ve bin kişiden 20’sinin ise az görebildiğini söyledi.

TÜRKİYE’DEKİ TEK MERKEZ

Türkiye’nin göz hastalıklarının tedavisinde çok iyi bir noktada bulunduğunu, ancak rehabilitasyon açısından eksikler olduğunu belirten İdil, “AÜ bünyesinde hizmet veren Az Görenler Rehabilitasyon Merkezi’nin,

üniversite bünyesinde Türkiye’de kurulmuş ilk ve tek merkez olduğunu” söyledi.

Merkezde yaklaşık bin hastanın rehabilitasyon hizmetinden yararlandığını ifade eden İdil, “Hastaların yüzde 60’ında ‘yararlı görme’ sağlandı. Yüzde 3’ü cihaz kullanımını reddetti, yüzde 9.5’unun görme yeteneği bu sistemi kullanmaya uygun değildi, yüzde 8.4’ü ise az görme yardım cihazı dışında reçeteli normal gözlük desteğiyle hedeflerine ulaştı” dedi.

İdil, merkezlerinden, 6 yaş altı okul öncesi gruptan yararlananların oranının yüzde 5 olduğunu, yüzde 26 oranında okul dönemi yaş grubunun ve yüzde 41 oranında 19-64 yaş aralığındaki yetişkin gruptaki kişilerin faydalandığını, ayrıca gelenlerin yüzde 93’ünün sosyal güvenliğinin bulunduğunu belirtti.

gör
hayatı!

Her koşulda tam koruma! Pixar kaplama teknolojisinin sunduğu tüm ayrıcalıklar Pixar BLUV'da

Pixar BLUV cihazlardan yansıyan mavi ışık ve UV korumasının yanın sıra, standart PIXAR kaplamanın tüm koruma özelliklerini de taşır.

Yansımaları önler,
görüş netliği sağlar

Su
tutmaz

Çizilmelere
karşı dirençli

Toz ve kir tutmaz,
kolay temizlenir

Buhar itici
özellik

Maksimum
UV Koruma

Mavi ışık
önleyici

Türkiye
Gücünü ve
Potansiyelini Keşfet

NOVAX®
FreeForm® Gözlük Camları

KULLANIMI KOLAY DEĞİL, UYUM SÜRECİ GEREKİYOR

Merkeze başvuruya gelenlerin öncelikle tüm görme fonksiyonlarının değerlendirildiğini ve ardından kişiye özel cihazların seçildiğini belirten İdil, "Bunun için optik ya da optik olmayan sistemler kullanılıyor. Optik sistemlerden, çeşitli formlarda üretilmiş teleskopik, mikroskopik ve benzeri gözlükler kullanılıyor. Az gören hastalar için geliştirilmiş ve gözlüklerin üstüne monte edilmiş küçük teleskoplu gözlükler ile kişinin yüzde 10'luk görme kapasitesi yüzde 90'ın üstüne, hatta tam düzeye çıkabiliyor" diye konuştu.

İdil, teleskopik gözlüklerin kullanımının kolay olmadığını, hastanın buna uyum sürecinin aşamalı olduğu için zaman aldığını vurgulayarak, şu bilgileri verdi:

"Teleskopik gözlük, önce kişiye oturarak kullanırılıyor. Gözlüğü takıp, alışması sağlanıyor. Çünkü, teleskop sayesinde, objeler bulunduğu büyük ve farklı yerde görülüyor. Bu da özellikle yaşlılar ve çocuklar için düşme riskini artırabiliyor. Yaklaşık bir ay oturarak kullanım sağlanıyor, ikinci aşamada ise teleskopik gözlüğün model ve uygulama yerleri değiştirilerek, yürürken kullanımı sağlanıyor. Bu sürecin de adaptasyonu altı ayı bulabiliyor.

ÖĞRENCİLER İÇİN ÇOK AVANTAJLI

Daha sonrasında ise evde günlük yaşamda

veya mesleki alanda nasıl kullanılacağı öğretiliyor. Eğitim aşamaları yapılmadığı takdirde cihazlardan yararlanma oranı yüzde beşin altında olabiliyor."

Teleskopik gözlük kullanımının özellikle öğrenciler için çok avantajlı olduğuna dikkati çeken İdil, "Örneğin, görmesi nedeni ile eğitimden yaralanma olanağı kısıtlanan bir öğrenci, teleskoplu gözlük kullanarak bu engeli aşabilmektedir. Çok kitap okuması gereken hukukçular, ara mesafeyi görmesi gereken piyanistler, uzak görüşün çok önemli olduğu fotoğrafçılar da bu cihazları kullanarak mesleklerini yapabiliyor" dedi.

GERİ ÖDEMEDE SIKINTI OLABİLİYOR

İdil, teleskoplu gözlük kullanımının yurt dışında 1950'li yıllardan bu yana sıkça kullanıldığını, ancak Türkiye'de kullanımının yeni olduğunu söyledi. Gözlüklerin rahatlıkla temin edilebileceğini, fakat geri ödemede sıkıntı yaşanabildiğini belirten İdil, "SGK şimdi çok sınırlı bir ödeme yapıyor ve katkı payını artırdı" diye konuştu.

İdil, teleskoplu gözlüklerin diğer gözlüklerden oldukça farklı olduğu için yadırganabildiğini, kimi hastaların estetik kaygısı ya da toplumdan gelebilecek tepkilerden dolayı gözlüğü kullanmayı reddettiğini söyledi. Teleskopik gözlüklerin daha estetik olabilmesi için yurt dışında çalışmalar yapıldığını da anlatan İdil, "Teleskop, son teknoloji ile gözlük camı haline getirildi. Yani, çok yakında gözlüğün üstüne ayrı bir şekilde teleskop monte edilmeyecek" dedi.

PIXAR[®]UV

maksimum görüş performansı
maksimum **UV** koruma

gör
hayatı!

süper hidrofobik
integral anti-refle kaplama + **UV 400 koruma**

Yansımaları önler,
görüş netliği sağlar.

Su
tutmaz

Çizilmelere
karşı dirençli

Toz ve kir tutmaz,
kolay temizlenir.

Buhar itici
özellik.

Maksimum
UV Koruma

Türkiye
Gücünü ve
Potansiyelini Keşfet

NOVAX[®]
FreeForm[®] Gözlük Camları

İtalyanların hiç bitmeyen öyküsü GÖZLÜK

Gözlük sektörü hem İtalya’da bir geleneği temsil etmesinden hem de ülkemizdeki mevcut sanayiden ötürü daima İtalya’nın gurur kaynağı olmuştur.

Bu gelenek Seneca ve Plinius’a kadar uzanan bir geçmişe dayanmaktadır; her ikisi de yazılı metinlerde resimleri büyütme söz etmektedirler; biri cam kürelerini kullanmayı, diğeri ise gladyatörlerin savaşlarını daha iyi izlemek için Neron gibi zümrüt kullanmayı önermişti.
Gözlüğün icadını onaylayan ilk belgeler

1200-1300'lere dayanır ve Veneto Bölgesinde bulunmaktadır; resimlerden rehiplerin söylemlerine hatta Venedik Sanatları Anlaşmalarına kadar uzanan belgelerde gözlükler büyüteçten ayrılmakta ve cam gözlük üreten sahte üreticilere ceza öngörülmektedir.
Üretim geleneği Venedik’te ortaya çıkmıştır; XII. Yüzyılda okuma gözlükleri için cam

üretimi mevcuttu; 1100'den itibaren Serenissima Venedik Cumhuriyeti cam üretimi sanatını bir sır olarak saklamaya özen göstermiş ve fırınları Murano Adasına kapatmıştı; böylece yabancılara ve Venediklilere hem içeriden dışarıya hem de dışarıdan içeriye trafiği engellemişti.

XV.yüzyıl ortalarında matbaanın keşfi gözlük kullanımını teşvik etmiş, üretimin ve ticari öneminin artmasına neden olmuştu. O dönemde bilgiler nadide ve değerli el yazmaları sayesinde yaygınlaştığı için basılı metinler sayesinde daha geniş kitlelere ulaşmaları mümkündü.

XIX.yüzyılda yine Veneto Bölgesi'nde fakat bu kez Belluno'da endüstriyel çapta gözlük üretimine başladı;o yöredeki bir gözlük tüccarı Calalzo di Cadore'de fabrika açtı ve böylelikle o yörenin gözlük sanayi bölgesi olmasının temeli atılmış oldu.

İşlevsellik ve aynı zamanda estetik:1700'lerde sapsız gözlük modası vardı.Bir sonraki yüzyılda moda olan monokl ve kısaç gözlük hukukçular ve

işadamları tarafından kullanılır.

Sosyal gelişmelerde,toplumlar arasında karşılıklı alışverişin artmasıyla ve ekonomik gelişmeyle gözlük herkesin ulaşabileceği bir nesne haline geldi.İhtiyaca,zevke,kişiyeye ve yeteneklere göre,şu andaki "moda" aksesuar tanımlamasından çok,ileriye dönük bir nasne haline geldi.

Elit bir ürün ve kusurları düzeltmeye yönelik medikal bir nesne olmaktan çıkıp moda aksesuarı oldu ve dizayn kavramıyla katma değeri daha da arttı;1930'larda güneş gözlüğünün de devreye girmesiyle ce gitgide yaygınlaşan lenslerin kullanımıyla önemli daha da arttı.

80'li ve 90'lı yıllarda ünlü markalar İtalyan firmaların ürettiği gözlükleri lense ettiler ve günümüzde İtalyan gözlükleri piyasada çok önemli bir yere sahiptir.Made in italy gözlüklerin mükemmel kalitesi,malzeme ve üretim yöntemlerindeki teknolojik yenilikçiliği sayesinde ve çerçevelerinin ergonomik olmasından ötürü,aynı zamanda da tarzı ve öncü tasarımlarından dolayı tüm dünyada tanınmış olup orta ve ortanın üstü kesimlere ve piyasalara hitap etmektedir. İtalyan sanayi katma değeri yüksek ürünlere

öncelik tanıyan bir sanayidir ve bununla övünmektedir. Piyasanın %25'ini temsil eder ve ağırlıklı olarak ihracata yöneliktir. Son 10 yılda ihracat %400 artmıştır. 2010 yılında da gözlük sektörü yurt dışında İtalyan performansını 2009'a göre %17 artırmıştır.

Yakın zamanda yaşanan ekonomik kriz gözlük sektöründe bazı sorunlar yarattıysa da firmalarımızın tümü bu krizi atlatıp başarıyla üstesinden gelmiştir. Günümüzde made in Italy gözlüklerinin güçlü olduğu noktalar nelerdir? Ürünlerinde ve üretim proseslerindeki yenilikçilik ayrıca yaratıcılığı ve estetik ruhunu teknolojiyle birleştirmesi. Gözlük sanayinin geliştiği bölgeyi harekete geçiren unsur "genius loci" yani o bölgenin ruhudur. Bölgedeki firmalar yıllara dayanan bir geleneğe ve kültüre sahip olup karşılıklı işbirliği içinde araştırma, yatırım, yenilikçilik ve dağıtım organizasyonu sayesinde bu geleneğin daha da olgunlaşmasını sağlamaktadırlar. ICE, Anfao Derneğiyle işbirliği yaparak İtalyanların bu değerlerini yaygınlaştırmak için sık sık pomosyon

faaliyetlerinde bulunmaktadır; bu kez de bu faaliyeti Türk pazarında gerçekleştirilmektedir.

Bu sergiyle uygarlığın ilk adımlarından günümüze İtalyan gözlüklerinin tarihçesi aşama aşama gözlemlenebilir. Bu kataloğun sayfaları olayları keşifleri, kaliteli, avangart teknolojisi ve tasarımlarıyla İtalyan gözlüklerinin yaratıcılığı ve yeniliklerini anlatarak zaman içinde bir yolculuğa çıkmamıza sağlayacaktır.

Hangi aksesuar XIII. Yüzyılın nuhteşem Venedik'inde aydınlığa kavuşup insanların yüzüne hayat veren yegane obje olan gözlük kadar büyüleyici bir aksesuar olmakla övünebilir? Bir hayli uzun ve başarılı olan bu öykünün kökleri İtalya'nın Kuzeydoğusuna dayanır ve kısa zamanda tüm dünyayı fethederek zanaat geleneğinin ve kalitesinin en üst düzeyinde yer alarak Made in Italy amblemi haline gelir. Belli başlı uluslar arası pazarlarda gözlük sektörüne promosyon projeleriyle sürekli destek veren Anfao, Ekonomik Gelişmeler Bakanlığı'nın da katkısıyla bu gözlük sergisini organize etmiştir. Kısmen geçmişini, kısmen de modayı temsil ederek

İtalyan yapımı gözlükleri en ilginç dünya piyasalarında tanıtmak amacıyla Anfa, onu daima destekleyen ICE'nin işbirliğiyle bu etkinliği gerçekleştirdi. İşte bu yüzden bu sergi ve bu katalog kronolojik ve tematik bir yolculuğa çıkarak Ortaçağ'dan XXI.yüzyıla kadar daima arzu edilen bir nesne olan gözlüklerin öyküsüdür. Önceleri bir protez konumundayken yüzyıllar içerisinde bir tarz aksesuarına, şıklığı tamamlayıcı geleneği ve uzmanlığı anlatan bir objeye dönüşmüştür. Belirli dönemlerin en öncü modellerinin şekilleri süreklilik sağlayarak italya'yı fethetmiştir.

Yaşadığımız çağ "bit", cep telefonu, bilgisayar ve iletişim ağlarının çağıdır ve her şeyin hızlı ve zamanında olması gerekmektedir. Bu aksesuar da çağın ve geçmişin izlerini taşıyarak erişilebilir bir lüks aksesuarı olarak başarısını kanıtlar. Bizim için hız, yorumlamayı bilmek, modayı ve ifade edebilme yeteneğini başkalarından önce yerine getirmek ve onları tüm potansiyel alıcılara sunabilmek demektir; gözlük sektöründe, üretkenlik, dağıtım ve özellikle de yaratıcılık açısından meydan okuma ve mümkün olduğu kadar esnek olmak demektir.

İşte bu yüzden gözlük, bu sergi ve etkinlikte başrolde. Yüz kadar örnek, 15 civarında tarihi parça, Vascellari ailesine ait özel koleksiyondan toplanmıştır. 80 adet de modern modeller Made in italy gözlüklerinin mükemmelliğini temsil etmektedir. Bu sergi ve etkinlik 8.000m2'lik bir alana sahip ve bünyesinde tüm dünyanın tanınmış markalarını barındıran Kanyon Alışveriş Merkezi'ndeki Harvey Nichols mağazasında gerçekleştirilecektir. Serginin amacı gözlüğün çağdaş gerçeklikteki yerini anlamak, zaman içerisinde bir yolculuk yapmak ve Türk pazarı gibi gelişmekte olan bir pazarı fethetmektir. İtalyan gözlüklerinin mükemmelliğini, yaratıcılığını, şekil ve malzeme itibarıyla nasıl geliştiğini gösterip onlara elleriyle dokunmalarını sağlamaktır. Tüm bu özellikler İtalyan gözlük sektörünün tüm dünyayı baştan çıkarmasını sağlamıştır.

Bitmeyen bir İtalyan öyküsü; şekillerin ve renklerin yeni malzemelerle ve yeni

yaklaşımlarla dönüp dolaştığı ve gerçeklere daima farklı bir gözle baktığı bir öykü. İnsanların yüzünü çerçeveleyen küçük ama bir o kadar da büyük nesneleri görmezden gelmek mümkün değil: zira gözlük kişiye bir hava verir, bakışlarını gizler, gizemini artırır, kusurlarını düzeltir ve onu diğerlerinden farklı kılar. Gözlükler zaman içerisinde eşsiz, sembolik, büyümlü ve cazip bir nesne haline dönüşmüştür.

Mahatma Gandhi, Malcolm X, John Lennon, kendilerini eşsiz kılan o gözlükleri takmamış olsalardı, insanların belleklerinde böylesine güçlü bir yer edinebilirler miydi? Stanley Kubrick'in Lolitası'nın kalpli gözlükleri olmasaydı sinema afişleri bu denli göz kamaştırıcı olur muydu? Ya da Marilyn Monroe "Milyonerle nasıl evlenilir?" filminde bu kadar baştan çıkarıcı olur muydu? Muhtemelen olamazlardı. Gözlükler, tarihten bu yana bir süs olup tutkulu bir atmosfer yaratan orijinal ve ebedi nesnelerdir. Günümüzde tasarım, teknoloji ve estetiği harmanlayan made in italy kalitesinin, araştırmanın ve yaratıcılığın bir uzantısıdır. İşte bu yüzden tümü İtalyan kökenli olan XII.yüzyıldan başlayarak en son gözlük modasına kadar tarihçeye değinmek önemlidir. Gerek gelenek gerekse yenilik açısından son derece zengin bir yol kat edilmiştir. Elementlerin birbirine karışmış olması bir aksesuar olan gözlüğün gücünü ve ruhunu ortaya koyar. Aynı zamanda da bünyesinde güçlü bir kimliği barındırır; bu da işlevselliğin ve estetiğin yanı sıra heyecanları, düş gücünü ve çekiciliği doruğa çıkaran bir projenin ürünüdür. Yıllar içerisinde şekil ve malzeme açısından gelişme gösterip günümüze kadar değişik şekillerde yoğrularak evrim geçirmiştir. Buna rağmen geçmişin izleri her zaman mevcuttur. Aksesuarlar, geleneğe yönelmek, canlılığını ve gücünü geçmişten almak için şimdi olduğu gibi kökenlerine hiç böylesine gereksinim duymamış ve geçmişten bu kadar esinlenmişti. Bugün gözlük, tüketicinin zevkine göre kendi tarzını seçtiği "total" bir kavrama daha yönelmiştir.

Gözlüklerin tarihçesi made in italy'nin de örnek bir öyküsüdür; zira bu öykü zaman içerisinde değişen bir toplumun çılgınlıklarını, iyi ve kötü tüm alışkanlıklarını ortaya koyar; moda ve aksesuarlar aracılığıyla değişiklikleri de fark etmemizi sağlar. Kısacası hayranlık uyandıran bir öykü

ve başından itibaren bu öykü ve başından itibaren bu öykü araştırılmaya değer.

KÖKENLERİ

İnsanların üçte ikisi gözlük takmaya eğimlidir. Er ya da geç, hayatının bir döneminde daha iyi görebilmek için veya korunma amaçlı gözlük takmak zorundadırlar; buna rağmen insanların çok azı bu gizemli ve ihtişamlı aksesuarın kökeni hakkında bilgi sahiptir. Efsaneye göre Antik Roma'da Neron gladyatörlerin savaşlarını izlerken dışbükey cam şeklinde bir Zümrüt kullanmıştır; tarihçi Plinius "Historia naturalis" de şöyle diyordu:

"Nero princeps gladiatorum pugnas spectabat in smaragdo" (İmparator Neron gladyatör dövüşlerini bir zümrüt ile izliyordu). Ama bu bir efsane. Sinema dünyasında ise Peter Ustinov "Quo Vadis" de yeni bir versiyonla Neron'u yine karşımıza çıkardı; Poppea ile birlikte sirk oyunlarını izlerken "yeşil" bir cam kullanıyordu; gerçek öyküde bize anlatılan efsaneden çok farklı bir şeydi. Fakat gerçeklere geçmeden önce pek de inandırıcı olmayan bir dizi varsayımlar var. "Gözlüklerin tarihçesine dair Chesterton'un 'Manalive'i gibi bir roman pekale bir mizah yazarı tarafından yazılabilirdi; kahramanı da kendi evine dönmek için dünya turu yapardı" diyor 1908'den 1927'ye kadar Roma Göz Kliniği'ni yöneten ve kliniği dünyanın en seçkin Enstitülerinden biri düzeyine getiren Giuseppe Cirincione. "Gözlüklerin kökenini araştırmak için nerelere gidilmedi ki? Biraz abartarak diyebiliriz ki her yaşta insanlar üzerinde ve her ülkede araştırma yapıldı."

Hindistan, Fransa, Almanya, Çin (Marco Polo ve onun "Milyon'u da dahil olmak üzere) ve nihayet İtalya. Kanıtlara göre 1300'lerin başında Floransa ve Pisa'da numaralı cam kullanıldığını biliyoruz. Fakat bu sıradan nesnenin gerçek kökenini keşfetmek için biraz daha kuzeye hatta Doğu'ya doğru, Veneto bölgesi kıyılarına gitmek gerekir. İtalyan doktor ve bilim adamı Giuseppe Albertotti, sayısız belgelerinde bunu savunmaktadır. Albertotti gözlük tarihinde en güvenilir bilim adamlarından olup Gabriele D'annunzio'yu da tedavi eden doktordur (bir uçak kazasından sonra şairin bir sözü hasar görmüştü); ayrıca "kanıtlar" da bunu ispat

etmektedir.

İlk gözlük camları Venedik kentinin tüm dünyada tanınmasına neden olan cam işleme geleneğinden ortaya çıkmıştır; üretim XIII yüzyılda güvenlik açısından resmen Murano'ya taşınmıştır. 1300'de ilk kez Venedik belgelerinde "Kristal imalatçıları" (kuvarz veya kaya kristali işleyen zanaatkarlar)dan söz edilmektedir. Bu belgeler "pere da lezer" büyüteçleri ve "roidi da ogli" gözlüklerinden söz eden en eski belgelerdir.

İTALYANLARIN HIÇ BİTMEYEN ÖYKÜSÜ GÖZLÜK

Ancak Venedik belgelerimden daha da önce gözlüğün tarihçesine dair en temel belgelere Treviso'nun merkezinde, sile'nin sol kıyısında bulunan, Niccolo' Boccassini'nin yaptığı görkemli San Niccolo' kilisesinde rastlanır. Boccassini daha sonra 1200'lerde Benedetto XI adı altında Papa seçilmiştir. Bu kilisenin civarında domenikan rahiplerine ait sakin bir Manastır vardı. 1352'de Modena'lı Tomaso tarafından burada resim yapılması istendi; doktrin ve papalık alanında en parlak kişilerin figüratif resimlerini içeren bir katalog yapacaktı. 40 kişinin arasında ilk kardinallerden, incil'i yorumlamış olan Ugone da Provenza ön plana çıkıyordu ve birkaç tane yaylı gözlüğü vardır.

Gözlüklerin varlığına ait ikonografik en eski kanıt budur. Yepyeni ve mükemmel bir nesne; o dönemde keşfedilmiş ama henüz tam oturmamış; burnun üzerinde eğreti bir şekilde duran ve dengesini bulmaya çalışan bir nesne. İlk modellerde şıklığa ve yüze yakışmasına dair bir kaygı yoktu. Burnun üzerine oturtulan gözlüklerde camların etrafı demir, kurşun veya bakır gibi sıradan (pek de rahat olmayan) malzemelerden oluşuyordu. Elbette gözlüğün rafinelğe ulaşması ve oturması için köprünün altından daha çok sular akacaktır: Venedik ve Toskana bölgelerinde yaygın olan bükülen gözlüklerden (yani Ugone da Provenza'nın burnunun üzerindeki gibi) milli (clouants) ve yaylı gözlüklere kadar hepsi burnun üstünde duruyordu. Buradan yola çıkarak şapka ve peruk tipine geçiliyor, yarı çemberle tutuluyordu. Daha sonra gözlüğü başın üstünde tutmak için bir takım çareler aranmıştır. Bunlardan birkaç örnekler verelim: kulakların arasına veya enseye bağlamak için iplerden tutun

da yarım saplarla şakaklara kadar uzanan,peruklarla kolayca kullanabilen çemberler yapılmış.Bu türden esinlenerek şakak gözlüğü tanımı ortaya çıkmıştır. Gözlük sapları da yavaş yavaş oluşmaya başlamış.XVIII. Yüzyılda “tamamen İtalyan” yapımı gözlük ciddi bir çalışmanın ürünüdür (sapı İngiliz optikçi Edward Scarlett’e ait,bazı kaynaklar İspanyol kökenli olduğunu söylese de). Yıllar içimde estetik araştırmaya da özen gösterilmiş ve sap kulağın arkasına doğru kıvrılarak esnekleşmiş,deri ve kumaş gibi “yumuşak” malzemeler kullanılmıştır. Gözlükler çeşitli ülkelerde yerel zevklere uyarlanarak farklı şekillerde yorumlanmıştır.işlevsellikle esneklik birleştirilmiştiş,ilk karlanabilen ince gözlükler ortaya çıkmıştır.Köprü kısmına da (burnun üzerine değen kısım) farklı yorumlar getirilmiştir:en çok kullanılan şekiller “X”,“C” veya “K”dır. 1700’lerde ilkkez fransızların “face a main”dedikleri,burnun üzerinde

durmaya,elle tutulan soyluların gözlüğü devreye geliyor.Venedik’in şaşaalı ortamında ve Fransız sarayında görülüyor; yandan veya ortadan “makas şeklinde” saplı versiyonu öneriliyor.Her iki şekilde de boyundan zincirle sahipleştirilmek için sapın uç kısmına bir halka yerleştiriliyor. Gözlükçüyle kuyumcu bir araya gelince minyatürler,portreler ve mitolojik sahnelerle bezenmiş gerçek mücevherler ortaya çıkıyordu.Gözlük gerek kadınlar gerekse erkekler için bir aidiyet sembolü,soyluların giysilerinin temel elementi haline gelmiştir.Ama hepsi bu değil.Aynı zamanda gizli bir dile de vesile olmuştur.Ünlü maceraperest aşık Giacomo Casanova ünlü Murano Rahibesiyle 3 gözlükle iletişim kurmuştur:altın olanı “seni seviyorum”, gümüş olanı”sana karşı ilgisizim” ve kaplumbağa derisinden olanı da “yavaş ol,gözleniyoruz”anlamına geliyordu. Kısacası ihtiyaç mahareti köklemiş ve o dönemde sms’ler, cep telefonları ve sosyal ağlar olmadığından aşıklar arasında iletişim

için sanayide alternatif yollar aranmıştır. Küçük gözlüklerin yanı sıra tek cam-lorgnon-da yaygınlaşıyordu. Hem kadınlar hem de erkekler tarafından kullanılan,gözün önünde büyüteç gibi, ya da yakaya takılan ve ucunda sapı olan bir gözlük türüydü.İki camlısı da bulunuyordu:Lorgnette zamanla daha da gelişerek (iki camı da bilir mil vasıtasıyla sapın içine girebilen) veya katlanarak (iki camı bir köprüyle birleşip üst üste konabilen) yeni şekiller aldı. Gözlüğün evrim süreci durmuş gibiydi. Şakaklara doğru uzanan ilk saplar bir süre devam etti,daha sonra elle tutulan gözlükler ve monoklar ortaya çıktı:ardından 1800 ve 1900'lerde burnun üzerine sıkıştırılan (pinçe-nez) gözlükler kullanıldı.Tamamen estetik bir seçimdi,saplar yine yok oldu ve yerini dandy look aldı.Böylece bilim ve din adamlarının kullandığı bir alet olan gözlük,dikkat çeken bir imaj ve aydın kişilerin aksesuarı haline geldi.14. yüzyılın köprülü gözlükleri yeniden devreye girdi fakat şekil ve malzeme açısından farklıydılar:bir öncekilerden

daha hafifti,burnun üzerine oturması için kavisliydi,kısacası modern gözlüklerin öncüsüydü.Yuvarlak camlar ovele dönüşmüştü ve basıktı. E mile Zola ve Gustave Mahler gibi entelektüellerin kullandığı "pinçe-nez" gözlüklerde gereksiz süsler yoktu.

Lorgnon (kulplu cam) da bu arada gelişmiş ve kulpsuz versiyonunu çıkararak monokla dönüşmüştü. Doğrudan gözün üstünde duracak şekilde gözkapığına sıkıştırarak takılıyordu; oldukça rahatsız ediciydi ancak kontakt lenslerin öncüsüydü de diyebiliriz. Pek kullanışlı olmasa da 1800'lerin erkek kıyafetlerine uymuş ve etkileyici olmuştur! 1800'lerin ortalarında saplı gözlük yeniden hayata geçmiş ve gözlük daha modern şekiller almaya başlamıştır:saplar şakaklara doğru uzamış,çoğu kez katlanabilir hale gelmiş ve giderek modern saplara daha da yaklaşmıştır.Saç tarama şekillerine göre de yenilikler getirilmiş; peruklar artık kullanılmadığından saplar kulaklara kadar uzatılmıştır;önceleri peruklar buna engel olmaktaydı.

Fassamano,lorgnon,lorgnette,monokl ve saplı gözlükler bir arada varlıklarını

sürdürüyorlardı. Aralarında en farklı olanı saplı gözlüklerdi; düz, süssüz, yalın olmaları dikkat çekiyordu. 1800'lerin ikinci yarısında çerçeveler çeliğin kullanılmasıyla daha da incelmış, esnekleşmiş ve "tel" adını almıştır.

Malzeme seçimi çok önemli: metaller, özellikler de çelik üretim aşamalarında standardizasyonu sağlamaktadır. Bu arada, pahalı olan ve ender bulunan fildişi, kaplumbağa ve boynuz gibi malzemelerden yapılan değerli gözlüklerde de kriz yaşanmakta ancak bunlara talep de gitmeye başlamıştır. Bu talepleri karşılamak için kimya sanayi bir takım çözümler getirmiştir: önce İngiliz Pakes ve Hyatt bیلardo toplarından fildişini taklit etmişler daha sonra da selüloit keşfedilmiştir. Amerikan Spencer gözlük yapımı için patentini almıştır. Bundan böyle gözlük malzemelerinde bir dönüş kaydedilmiştir. Sellüloitte birlikte galatit (1897) ve bakalit de (1909) da kullanılmaya başlamıştır. Sellüloit İtalyan pazarına birinci dünya savaşıdan sonra, gecikmeli olarak girmiş fakat bu malzemeyi en iyi şekilde işleyerek mükemmel sonuçlar elde etmiştir, özellikle de Cadore bölgesindeki (Belluno'nun bulunduğu bölge) gözlükçüler bu malzemeyi çok iyi işlemişlerdir. (İlk selüloit gözlük ise 1909'da Napoli'de üretilmiştir.) Cadore Bölgesi bugün hala %80 uluslararası Pazar payıyla, bu sektörün dünya çapında en çok üretim yapan merkezidir. Gözlük dönüp dolaşp yine 650 yıl öncesi kökenlerine dönmüş ve kendi vatanında yeniden eski ihtişamını bulmuştur. 1800'lerin sonunda Belluno'nun ilçesi olan Calalzo di Cadore'de 15 mart 1878'de noter huzurunda Angelo Frescura ilk İtalyan gözlük fabrikasının açılışını yapmıştır. Bu ilk fabrikadan çıkan işçiler de Dolomiti'lerde kendi fabrikalarını kurmuştur. Gözlükçülerin yoğun yoğun olduğu bu bölge bugün tüm dünyada tanınmıştır (üretiminin %80'ini ihraç etmektedir).

Codore'deki bir gurup İtalyan sanayicinin girişimiyle 1970'de Milano'da Uluslar arası Optik, Optometri ve Oftalmoji Fuarı'nın açılması tesadüfi değildir; bu fuar zamanla bu sektörde dünyanın en

ünlü fuarı haline gelmiştir.

Tam 40 yıldır gözlük ve aksamının gelişimini dikkatle takip eden bir fuardır, son trendlere öncelik tanıyan bir vitrin gibidir ve sektörde çalışanlarla uluslar arası şirketleri bir araya getirir. Günümüzde hala Mart ayında bu sektördeki buluşma noktasıdır.

Gözlük sektörü italya'nın Kuzeydoğusunda gelişirken Piemonte, Lombardia ve Toskana gibi diğer bölgelerde yaratıcı firmalar ortaya çıkmaktadır. 1900'lerin başında gözlükler kendini göstermeye başlamış ve "moda aksesuarı" olarak geleceğe doğru yol almıştır.

XX.YÜZYIL: YARATICILIĞA DOĞRU ADIM ATMA

XX.yüzyılın gözlük üretimi ifade özgürlüğünün bir işareti; tek tip olmayan selüloit ve benzeri, kolay işlenebilen malzemeler olağanüstü bir gelişim sağlamıştır. Metalin sertliği veya fildişinin değerli olması gibi engeller ortadan kalkmış, gözlükler belirli kalıpların dışına çıkmıştır. 1900'lerin başında simetrik modellerin dışına çıkmak zordu; yuvarlak ve eliptik camlar vardı. 1940'lerden sonra artık "tek" bir stil yoktu, birçok stil vardı; bu da dinamizmin işaretiydi. Yumuşak şekillere üçgen şekiller (daha sonraları değişip "damla" şeklini alacak) ve trapez şekiller de ilave edilmişti. 1950 ve 60'lı yıllarda Buttefy (kelebek) stili sinema yıldızlarıyla (Marilyn Monroe, Grace Kelly) birlikte zirveye çıkmıştır. Bu noktadan itibaren peş peşe yeni türler çıkmış, güneş gözlüklerinin şekilleri çoğalmış, metal karışımı-sellüoit ve metal-numaralı gözlük çerçeveleri üretilmiştir. 60 'lı yıllarda geniş gözlükler çok revaçtaydı, 70'li yıllardan itibaren de Pop kültürünün etkisiyle yaratıcılık ön plana geçmiştir: yılan, kuğu, kelebek, kalp şeklinde şaşırtıcı ve abartılı gözlükler. 80'li yıllarda eklektik bir yol izlenmiş: Her şey ve her şeyin karşıtı: 80'li yıllar çelişkileriyle modayı da etkilemiştir: asi şekiller, belirgin, esaslı hatlar aynı zamanda da aşırı, "umursamaz" ve karakterli, siyah tonlarda füme camlar, güneş gözlüklerinde mora kaçan tonlar, numaralı gözlüklerde geniş modeller. Siyahın monotonluğundan çıkıp renkler fışkırmaya başlamış zira "önemli olan göze batmak" olmuş. Bu da gözlüğün olgunlaşmasının kanıtıdır çünkü moda aksesuarı statüsünden çıkıp, özellikle prestijli firmalarla işbirliği yaparak, resmen

moda sistemine dahil olmuştur.Bu noktadan itibaren çağdaş gözlüğün öyküsü devreye girmektedir; yeniden tasarlanıp üretilmekte ya da geçmişteki şekillerden esinlenerek yeni harikalar yaratılmakta,her şeyin hızlı seyrettiği modern toplumun zevklerine göre uyarlanmaktadır.Moda gelip geçmekte fakat made in Italy gözlüklerinin araştırma,şekil ve malzemelerdeki kalitesi

ÇAĞDAŞ GÖZLÜKLER: BUGÜNÜN BAKIŞLARI VE GEÇMİŞ ZAMANIN HEYECANLARI

Sosyal ağların,hızlı iletişimin “bit” çağında gözlük gelenek ve yeniliğin karışımı bir aksesuar olarak karşımıza çıkar.Günümüzde bitmeyen bir öyküdür fakat dile getirdiğimiz bu geçmişin göz kamaştırıcı köklerini daha da sağlamlaştırmış ve yaratıcılık ufkunu genişletmiştir.Çağdaş gözlük bir yandan made in Italy’ye duyulan ihtiyacı özetler,geleneğin değerli birikimi sayesinde kendini gösterir,diğer taraftan da yenilik ve sürekli araştırma sayesinde- gerek şekil gerekse malzeme açısından-

geleceğe doğru adım atma arzusunu yansıtır. Malzemeler,coşkular değişir ama modanın ön sezgileri yeni bir bakış açısıyla geri döner.Dolayısıyla hiç bitmeyen bir İtalyan öyküsüdür zira sürekliliği bitmez,geçmişe sıkı sıkıya bağlıdır.Geleneğe fakat aynı zamanda da geleceğe bağlıdır.Yenilik,moda eğilimleri,özellikle de gözlük trendleri değişen toplumun ritmini izler.Çıkış noktası gerçekler ve fantezilerdir:sinema ve aktüalite,doğa ve mühendislik,sanat ve müzik,dünden ve bugünden her şeydir. Her şeyi dinlemek,her şeyden esinlenmek made in Italy’nin gücüdür; bu da aksesuara yansır,daima yeni ufuklar aramaya iter ve onu farklı kılar.Geçmişe dönüp bakmak güzeldir ama nostalji duymadan,değerleri yeniden keşfederek,onları güncelleştirerek ya da değiştirerek.50’li yıllara dönerek “kedi” gözlükleri,alışılmamış şekliyle,muzip ve entrikacı,seksi ve romantik tarzda hem güneş gözlüğü hem de numaralı gözlük olarak yeniden keşfedilmiştir. Farklılığı yaratan ayrıntıdır:arabesk motifler,kristal ve değerli taşların monte edilmesi,Swarovski taşların kullanımı baştan çıkarmayı seven kadınlar için sofistike

ayrıntılardır.Şıklığıyla ön plana çıkmak isteyenler için pırıltı,dikkat çeken ama pek de fazla öne çıkmayan,baştan çıkarıp yok olan,göz kırpar gibi bir parlaklıktır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda 2011 yılı Uluslar arası Orman yılı ilan edildi ve her tür ormanda sürdürülebilir bir gelişme ve koruma sağlanması kararı alındı.Modanın da böylesine çarpıcı bir karar karşısında kayıtsız kalamazdı. Her şeyden önce pastoral süsleme motiflerinin kökleri,kendi kurallarını belirleyen Doğa'da bulunur: pitondan kaplumbağaya tüm hayvanların dokuları,çiçek ayrıntıları esin kaynağıdır. Deri,ahşap ve selülozdan gözlükler devetüyü,ekru,kahverengi,bal,bronz ve altın renklerinde gözlükler Toprağı çağırıştırır.Akdeniz'in renginden çöl kumlarına kadar ya da kırmızı,turuncu,şafak ve günbatımı sarısı sıcak renklerdir ve bu renklerin kentsel ormandan birer aksesuara dönüşebilirler. Çevreye uyum ve tasarımdan yola çıkarak ve "beat kuşağı"ndan etkilenerek ritim ve baş kaldırma kavramı ortaya çıkar. Bir takım deneyler sonucu çerçeveler aşırı boyutlara ulaşır,yuvarlak veya kare şekiller alır,malzemeler hem teknolojik hem de sofistike olup tarz açısından retro'dur.Amerikalı yazar Jack Kerouac'ın On the Road romanından çıkmış gibi gözlükler o dönemin asi ve yerini yurdunu şaşırmış kuşağını temsil eder.Savaş sonrası gençlerin sürekli sağlığı,enerjiyi arayışlarının,savaşa ve ikiyüzlülüğü karşı gelmelerinin

ve durmaksızın yeni deneylere yönelmelerinin göstergesidir.Düşünce özgürlüğü, yaratıcı laboratuvarlarda gelişir ve günümüz gençliğinin duygularıyla,heyecanlarıyla ahenk içinde seçkin aksesuarlara hayat verir. Bir zamanın hippilerinin çocukları olan bu gençler kendilerini sadece sosyal ağları kullanarak değil,kendi imajlarını da seçerek ifade etmek istiyorlar ve onlar için gözlük her şeyden önce geliyor.Zira yüzlerini çerçevesiyor,bakışlarını ortaya çıkarıyor ve hayal gücünü uyandırıyor. Gözlük aynı zamanda kargaşayı,öfkeyi ve rutini yenmekte kromoterapi vazifesi görüyor.Gökkuşağını düşleyerek ve Pop Art'dan esinlenerek renklerle oynamak için geniş bir alan sağlıyor:asetatlar ve metaller-ve nihayet lensler tarza ve mizaca göre kırmızı,yeşil,mavi,mor,lilaya boyanıyor.Beyaz ve siyahın nüansları da eksik değil.Beyaz her zaman ilk sırada olsa da siyah da etkin.Modanın tasarımcıları yalnızca dış görünüme değil aynı zamanda insanın ruhsal yönüne de özen gösteriyorlar:flu veya degrade renkleri mini veya maxi şekillere,unisex sporlara,50'li veya 60'lı yılların hippilerine dönüş,havacı tipi veya değerli gözlükler gerçek yıldızlara yaraşır;kısacası tüm zevklere ve ihtiyaçlara göre uyarlıyorlar. Sonuç olarak uzun zamana dayanan bir öykü;düş kurma,yaratma ve gelişme kapasitesi sayesinde ebediyen sürecek..... hiç bitmeyen bir İtalyan öyküsü.

Değişik kültürlerde hobiler

Türkiye’de popüler olan hobileri biliyoruz. Son zamanlarda özellikle fotoğrafçılık ve dans kurslarının rağbet gördüğünü söyleyebiliriz. Acaba dünyanın bambaşka yerlerinde insanların ne gibi hobileri var diye merak ettik. Araştırdık, soruşturduk. Belki meraklılara ilham kaynağı olur diye düşündük. İşte karşınızda dünyanın bazı ülkelerinden popüler hobi örnekleri!

İngiltere’de futbol hobilerin başında geliyor. Futbol meraklısı İngilizler, rugby, karate, bisiklet ve yüzme gibi farklı sporlara da zaman ayırıyorlar.

Mutfak sanatlarına meraklı İngilizler yemek kurslarına yoğun katılım gösteriyor. En ünlü şeflerin İngiltere’den çıkması tesadüf değil.

Ayrıca İngiltere’de dans ve örgü, patch-work gibi el işleri de ilgi gören hobiler arasında. Çorap

Danimarka’lıların sağlıklarını korumak için yapmayacakları şey yok. Sokaklardaki insanların neredeyse yarısı ya koşuyor, ya koşuya gidiyor, ya koşudan dönüyor, ya da fitness için spor salonu yolunda.

Danimarka’da hüküm süren bitmek bilmez kışlardan mıdır bilinmez, yün çorap örmek özellikle genç kızlar arasında moda haline gelmiş bir hobi. Ama ne çoraplar! Ninelerimizin yaptığı gibi 5 şişe örülen, desenli, motifli çoraplar herkesin elinde. Kendileri de giyorlar, çevrelerine hediye de ediyorlar.

Doğa sporları Almanya da futbol meraklılarının fazla olduğu ülkelerden. Bunun yanı sıra kaya tırmanışı, trekking, kampçılık gibi doğa sporları da revaçta olan diğer hobiler arasında. Özellikle gençler arasında da graffiti yaygın hobilerden.

Hollanda’lıların tüm günü bisiklet üzerinde geçirmeleri yetmiyormuş gibi, onlar da spora meraklı, sporu önemseyenlerden. Futbol, yüzme, fitness gibi sporlar pek çok kişinin hobileri arasında.

Lalesiyle meşhur Hollanda’da tabi ki bahçecilik de popüler olan bir diğer hobi. Hatta, Hollandalılar yaşadıkları evin bahçesi yoksa geniş bir alana yayılmış bahçe sitesi diye tabir edebileceğimiz bir yerden toprak kirayıp, hobileri için gereken mekanı sağlayabiliyorlar.

Hollanda’daki bir diğer yaygın hobi ise marangozluk. Bahçesine kulübe, masa, hatta koltuk yapan meraklılar dahi var.

Fransa’da popüler olan hobiler arasında, “pétanque” adı verilen, açık alanda oynanan Fransızlara özgü bir tür bowling başı çekiyor.

İtalyanlar motor sporlarına meraklı. Bisiklet de diğer yaygın hobiler arasında yer alıyor. Şarap yapımı ve şarap tadımı da olmazsa olmazlardan.

Amerika bildiğiniz gibi çok geniş bir coğrafyayı kapsıyor. Bu sebeple de en çok ilgi gören hobiler içinde birçok farklı

seçenek barındırıyor. Spora meraklı Amerikalılar arasında golf, kayak, yüzme, snow boarding, kaya tırmanışı, balıkçılık, bowling, ve tabi ki basketbol, futbol, Amerikan futbolu gibi takım oyunları epey revaçta. Bir de – ne kadar spor sayılabileceği tartışılır ama – avcılığa meraklı olanlarında sayısı oldukça fazla.

Amerikan rüyasında bahsedilen bahçeli kocaman evler de beraberinde bir hobi olarak bahçeciliği getiriyor. Çiçek ekmek, çimleri biçmek, peyzaj ve dekorasyon gibi bahçe işlerinin yanı sıra, Amerika’da yılların eskitemediği ağaç ev modası da halen devam ediyor.

Bunların dışında koleksiyonculuk, müzik enstrümanı çalmak, ve fotoğrafçılık merakı da Amerikalıların yaygın hobileri arasında yer alıyor.

Hindistan takı tasarımına merak sarmış durumda. Kurslar, atölyeler ve takı malzemeleri hem çok ucuz hem de çok kolay bulunabiliyor. Özellikle makrome örgü tekniği ve doğal taşlar ile takı tasarımının meraklısı bol.

Ayrıca, Hindistan’da “poi” denen alevli bir tür performans sanatı ve jonglörülük yapmayı dövüyorlar. Hintliler arasında popüler olan bir diğer hobi ise mum yapımı. Çin’de yazı sanatı olarak tanımlayabileceğimiz kaligrafi çok ilgi görüyor. Bunun dışında Çinlilerin hobileri arasında pin pon, kağıt katlama sanatı olarak tarif edilen origami, bir tür fiziksel ve ruhsal egzersiz olan tai chi yer alıyor.

Japonya’da da “shuui” adı verilen geleneksel kaligrafi hobi dendiğinde ilk karşımıza çıkanlardan. “İkebana” denen geleneksel çiçek aranjmanı ikebana Japonların meraklısı olduğu bir diğer hobi.

Rusya’da dantel, kanaviçe işlemek ve örgü örmek en yaygın hobiler arasında yer alıyor. Bunun dışında bir müzik enstrümanı çalmak da Rusların başta gelen hobileri arasında.

Avustralya’da özellikle su sporlarına ilgi çok yüksek. Yüzme, sörf, dalış, o da olmadı balık tutmak adet haline gelmiş.

LASER İŞARETLEYİCİLER (POINTER) GÖZE ZARAR VERİR Mİ?

Türk Telekom Arena Stadı'nda geçtiğimiz yıl futbol maçı oynanırken meydana gelen penaltı pozisyonunda Beşiktaş kalecisi Tolga'nın gözüne LASER işaretleyici ışığı tutulmuştu. Yayıncı kuruluş kameraları sahaya doğru LASER ışığı tutan bir kişinin görüntüsünü tespit etmişlerdi. Poliste işlemlerinin tamamlanmasının ardından M.D. adlı şüpheli 6222 sayılı sporda şiddeti önleme kanuna muhalefet ve yaralamaya sebebiyet verme suçundan adliyeye çıkarıldı. Şüpheli savcılık sorgusunun ardından serbest bırakıldı. Şüpheli M.D. hakkında spor müsabakalarını seyirden men tedbiri uygulanmaya başlandı.

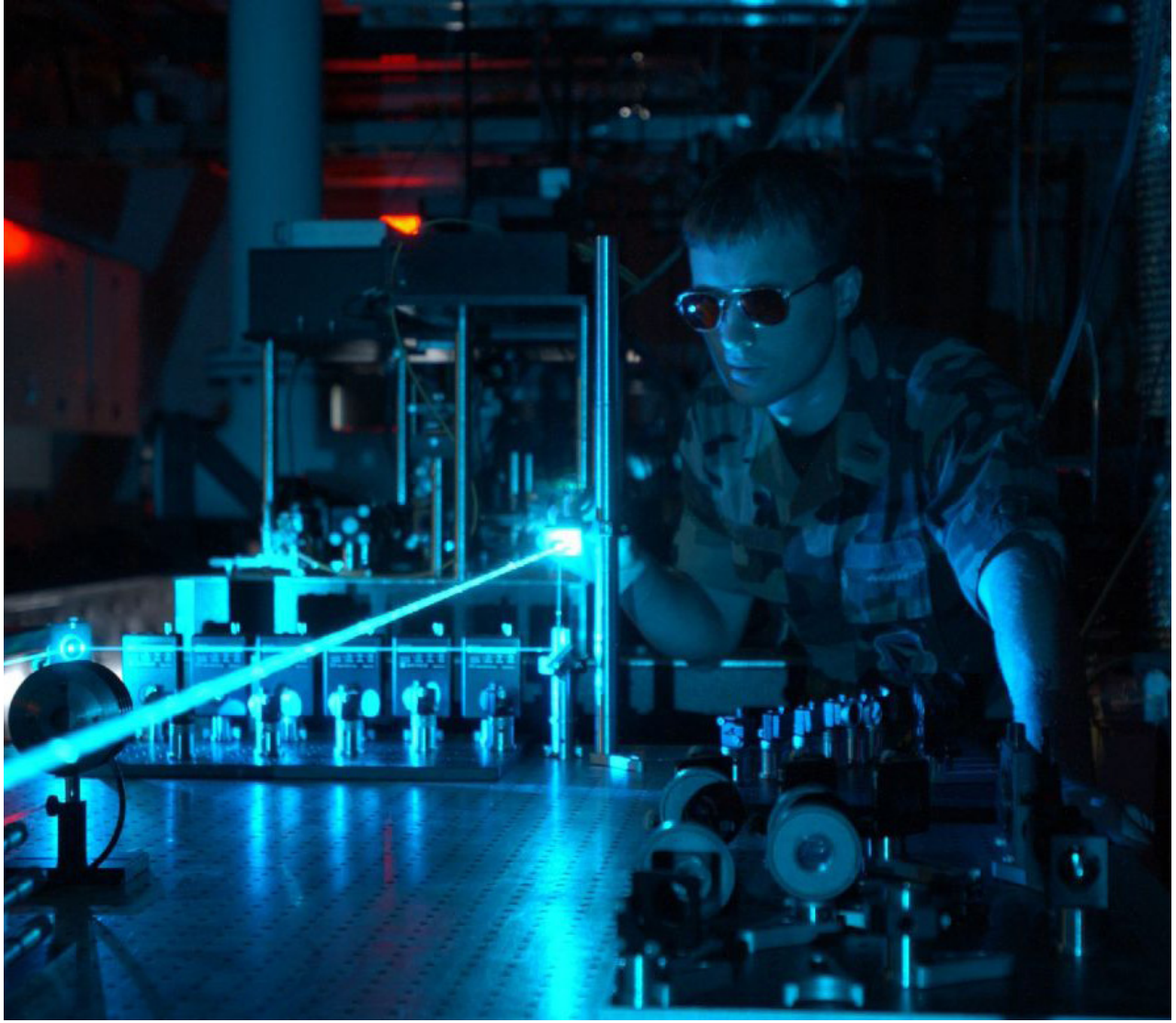
Gözün Yapısı (Anatomisi)

Bu güncel olay nedeniyle LASER işaretleyiciler hakkında çeşitli tartışmalar yapıldı. Daha önceden LASER işaretleyici ile yolcu uçaklarının seyir güvenliğinin tehlikeye düşürülmesi, göstericiler tarafından kolluk kuvvetlerine karşı kullanılması gibi eğlence sektöründe de kötü yönde kullanımı da bilinmekteydi. 2008'de Moskova'da gösteri amaçlı LASER kullanımı nedeniyle 30 kişinin zarar görmesi, 2009'da Belçika'da katılımcıların yanlarında getirdikleri 200 mW lık LASER işaretleyiciler ile oluşan göz yaralanmaları bunlardan sadece birkaçıdır.

Sunularda ve eğitim amaçlı kullanılması gereken ve belli bir gücün altında olması gereken LASER işaretleyiciler internette dahi "50 km

menzilli, 1000 mW lık güç" şeklinde ulu orta satılabilirken, bu gücün kontrolü ve kötüye kullanımının engellenmesi için yetkililerin ve toplumun bilgilendirilmesi de önem arz etmektedir.

Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation uyarılmış radyasyon salınımı yoluyla ışığı şiddetlendirilen LASER den sorumlu fiziksel prensip 1916'da Albert Einstein tarafından keşfedilmiş, ilk çalışan LASER 1960'da T. H. Maiman tarafından yapılmıştır. LASERin uygulama alanının genişliği; yüksek miktardaki enerjiyi, önemli kayıplar olmadan taşıyabilme özelliği, ışın frekansının hassas kontrolü, ışının yayılma düzeni ve olağanüstü yoğunluğundan kaynaklanmaktadır. ABD Amerikan Ulusal Standartlar Enstitüsü ve Gıda ve İlaç Dairesi (FDA) LASER işaretleyicileri çıkış gücüne göre milliwatt (mW) sınıflandırmıştır.

Bu sınıflandırmanın amacı, referans kabul edilen Sınıf 1'den itibaren yükselen LASER gücüyle birlikte artan yaralanma riskinin ortaya koyulmasıdır.

- Sınıf 1 : Gözün doğrudan ve uzun süreli maruziyetinde dahi zararsız,
- Sınıf 1M : Optik elemanlarla (dümbün vb.) görüntülendiğinde zararlı,
- Sınıf 2: Anlık maruziyette zarar vermez, bilinçli olarak doğrudan bakıldığında tehlikeli, ($< 1 \text{ mW}$)
- Sınıf 2M: Optik elemanlarla (dümbün vb.) görüntülendiğinde zararlı,
- Sınıf 3R: Doğrudan maruziyette zararlı, yaralanma olasılığı süre ile orantılı olarak artar, ($1-5 \text{ mW}$)
- Sınıf 3B: Kısa süre de olsa doğrudan maruziyette zararlı, fakat saçılmalardan kaynaklanan maruziyetlerde genellikle zararsız, ($5-500 \text{ mW}$)
- Sınıf 4: Sadece gözün değil, derinin de doğrudan veya saçılmalardan

kaynaklanan maruziyeti zararlı ($>500 \text{ mW}$)

Koruyucu Donanım

- Sınıf 3B veya 4'de LASER kontrollü alan, koruyucu bariyerler, perdeler ve gözlükler söz konusu iken Sınıf 4'de acil durdurma düğmesi gereklidir.
- Güçlere Göre Etki Örnekleri
- 5 mW 16 metre içinde maksimum göz hasarı ve 80 metreye kadar geçici körlük, ancak 3.5 km den sonra zararsız
- 50 mW 50 metre içinde maksimum göz hasarı ve 250 metreye kadar geçici körlük, ancak 11 km den sonra zararsız
- 500 mW 160 metre içinde maksimum göz hasarı ve 800 metreye kadar geçici körlük, ancak 35 km den sonra zararsız
- Görme spektrumunun ortasına denk gelen (dalga boyu 520-570 nm), yeşil LASER ışığı kırmızı ve maviden daha parlak görüldüğünden genellikle tercih

edilmektedir.

Gözün LASER Işınımı Soğurma Karakteristiği

•Görünür ve yakın-kızılötesi dalga boylarında çalışan LASERler, retinaya ulaşarak daha ciddi bir hasara sebep olmaktadır. Bu durumda retina, deriye oranla 100.000 kat daha hassastır. Bunun sebebi, insan gözünün bu dalga boyundaki ışığı retinanın üzerine odaklayabilme kabiliyetidir.

•Spektrumun orta-kızılötesi, uzak-kızılötesi ve orta-morötesi bölgeleri için LASER enerjisini kornea soğurur ve hasar görebilir.

•Buna karşın yakın-morötesi bölge için, gözün LASER enerjisini soğuran bölümü lens olacaktır.

Bu konudaki bilimsel yayınlarda genel olarak Sınıf 1 ve 2 gibi LASER işaretleyicilerin hasarının ihmal edilebilir düzeyde olduğu ancak doz ve süre arttıkça ve mesafe yaklaştıkça gözlerde kamaşmaya ek olarak, geçici görme bulanıklığı ve görme alanı kaybı yanı sıra kalıcı hasarlar da oluşabildiği, görme kaybı düzelenlerin bir kısmında ise görme kalitesinde azalma olabildiği bildirilmiştir.

LASER İŞARETLEYİCİ (POINTER) KULLANIMINDA SAĞLIK VE GÜVENLİK KONUSUNDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER NELERDİR?

LASERin her türlü kullanımı için sağlık ve güvenliğin sağlanması amacıyla farkındalık ve bilincin oluşturulması gereklidir.

•LASER işaretleyiciler kişilere doğrultulmamalı,

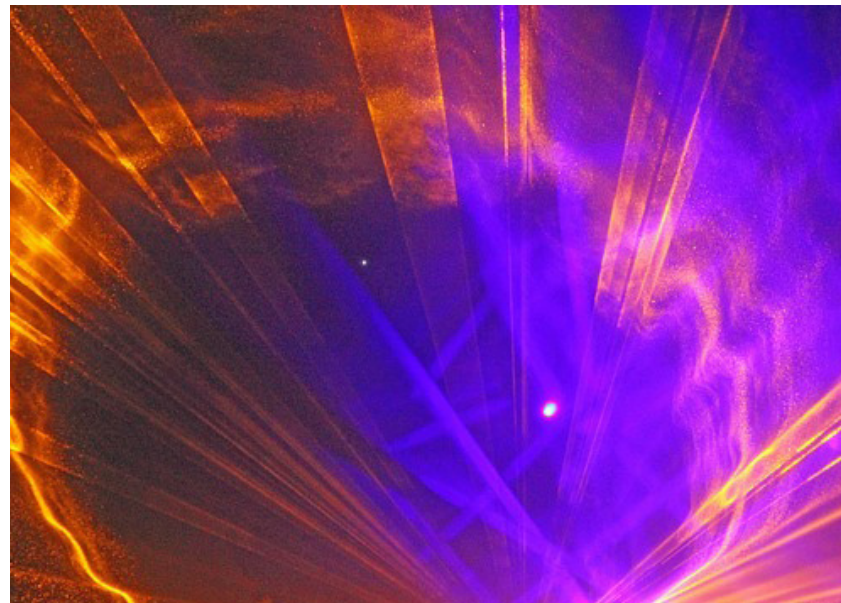
•Küçük yaştakilerin LASER işaretleyicileri kullanmasına izin verilmemeli,

•LASER işaretleyiciler ayna benzeri yansıtıcı yüzeylere doğrultulmamalı,

•Üzerinde uyarı mesajı ve sınıfı bulunmayan LASER işaretleyiciler satın alınmamalı, kullanılmamalıdır.

LASER in her türlü kullanımı için sağlık ve güvenliğin sağlanması amacıyla farkındalık ve bilincin oluşturulması gereklidir.

LASER epilasyon yapanların dahi LASERin dalga boyuna uygun koruyucu LASER gözlüğü yerine güneş gözlüğü kullandığına, ya da LASERlerin dalga boylarıyla uyumşmayan başka dalga boyundan koruyucu gözlüklerin kullanıldığına ne yazık ki şahit olabilmekteyiz. Bu konuda yasal denetimlerin yanı sıra toplumun da eğitilmesi çok gereklidir. Bu konuda sadece göz hastalıklarından değil, göz sağlığından da sorumlu olan Türkiye'deki 4000 göz hekiminin resmi derneği olan Türk Oftalmoloji Derneği üzerine düşen görevi yapmaya hazırdır.

ben.x[®]
sunglasses

Göz sağlığı için vitamin şart!

Besinler, göz sağlığımız için büyük önem taşıyor. Araştırmalar da doğru beslenme ile gözümüzü birçok hastalığa karşı

Havucun içerdiği A vitamini nedeniyle göze iyi geldiğini bilmeyen yoktur. Ancak göz sağlığı için faydalı tek besin havuç değil. Dünyagöz Etiler Hastanesi'nden Op. Dr. Elvan Yalçın, gözün doğal olarak ihtiyaç duyduğu vitaminlerin başında A, E, C ve B2 vitaminlerinin geldiğini söyledi. Dr. Yalçın, Omega 3 ve 6 yağ asitleri ile çinko ve magnezyum gibi minerallerin de göz sağlığına faydası olduğunu anlattı.

A VİTAMİNİ GECE KÖRLÜĞÜNÜ ÖNLÜYOR

Gözlerimizin karanlıkta normal olarak görmesine ve alacakaranlığa alışmasına yardım eden A vitamini, yetersiz alındığında gözün üç bölümünü birden

etkiliyor. Retinadaki rod hücrelerinin A vitamini yetersizliğine karşı hassas olduğunu söyleyen Dr. Yalçın, A vitamini eksikliğinin gözün bölümlerinde kuruluğa neden olarak görmeyi olumsuz etkilediğini belirtti.

Dr. Yalçın, A vitamininin yeterli miktarda tüketilmesinin başta gece körlüğü, olmak üzere makula dejenerasyonu ve katarakt oluşumunu geciktirdiğini vurguluyor. A vitamini genellikle hayvansal gıdalarda buluyor. Yumurta ve süt ürünleri yemeyen vejeteryan kişilerde A vitamini eksikliği görülebiliyor. Balıkyağı ve karaciğer, böbrek, süt, yumurta sarısı, buğday, havuç, mantar, baklagiller, fıstık, ceviz ve domates, A vitaminini bol bulunduran besin maddelerinin başında geliyor. Enerji üretimi, cilt, saç, tırnak ve göz

sağlığı için önemli, deri ve göz sağlığı için gerekli olan B2 vitamini, göz yorgunluğunu azaltıyor. Dr. Yalçın, B2 vitamini eksikliğinde gözlerde yanma, kaşıntı, ışığa karşı hassasiyet ve kornea hastalıkları gibi göz rahatsızlıklarının oluşabileceğine işaret ediyor. Karaciğer, yağsız süt, yoğurt, peynir, ısırgan otu, adaçayı, ıspanak, brokoli gibi yeşil yapraklı sebzelerle balık, baklagiller ve tahıllarda bol bulunan B2'nin yeterli alınması gözlerde katarakt oluşumunu önüyor.

E VİTAMİNİ RETİNAYI KORUYOR

Yağda eriyen ve güçlü bir antioksidan olan E vitamini, kalp, damar, beyin ve sinir fonksiyonlarını düzenlemenin yanı sıra kronik göz hastalıklarından korunmada da fayda sağlayabiliyor.

Zeytinyağı, ay çiçek yağı, ceviz, badem, tereyağı, kırmızı et, brokoli, ıspanak gibi yeşil yapraklı bitkiler ile kivi, mango ve muzda bol bulunan E vitamini, retina dejenerasyonunu önlemede faydalı olabiliyor.

C VİTAMİNİ DİYABETİK RETİNOPATİYE KARŞI

Vücut ve göz sağlığı için en gerekli vitaminlerden biri olan C vitamininin gözleri katarakt ve makula dejenerasyonuna karşı koruduğunu belirten Dr. Yalçın, diyabet hastalarının gözlerini korumak için düzenli olarak C vitamini almalarını öneriyor. Zira C vitamini, diyabet hastalarında şekerin sinir ve damarlarda yaptığı hasarı önüyor. Bu da C vitamininin diyabetik retinopatiyi önlediği anlamına geliyor.

Rektörlere Göre Geleceğin Meslekleri

“Önemli olan camın ultraviyole ışınları yansıtıcı filtre ile kaplanmış olmasıdır”

Bugün çok popüler olan bir meslek, 10 yıl sonra geçerliliğini yitirebilir ya da bugün hiç önemsemediğiniz bir meslek 5 yıl içinde gözde olabilir.

Rektörlere, “Geleceğin meslekleri hangileri” diye sorduk. Farklı görüşler var; mutlaka okuyun. Bu noktada konunun en büyük uzmanları olan rektörler, “Geleceğin meslekleri neler” sorusunu cevaplarırken biraz temkinliler. Bugün popüler olan bir mesleğin, 10 yıl sonra istihdam olanağının bitebileceğine dikkat çeken rektörler, hangi mesleği seçerse seçsin kendilerini farklı yönlerde de geliştirenlerin iş hayatında şanslarının daha yüksek olduğu görüşündeler. Sağlık, enerji, hukuk, mühendislik, bilişim, sosyal hizmetler gibi alanların ise gelecekte güncelliğini yitirmeyeceğinin de altını çiziyorlar. Rektörlerin bu konuda görüşleri şöyle: ‘Sağlık hızlı büyüyecek’ Bezmialem Vakıf Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Rümeyza Kazancıoğlu: Sağlık, son yıllarda olduğu gibi önümüzdeki yıllarda da hızlı büyüyecek sektörlerin başında geliyor. Ortalama yaşam süresi artıyor. Tıbbi gelişmeler ışığında uzmanlaşmanın önemi artıyor ve işe alımlarda eğitilmiş olanlar dışında daha tecrübeli olanlar tercih ediliyor. 1000 kişiye düşen doktor sayısında gelişmiş ülkelerin ortalaması 3,1 iken Türkiye’de henüz 1,6. Hemşire ortalama 8,4 iken biz de 1,5. Dolayısıyla sağlık alanında eğitilmiş personel açığının kapanması çok uzun yıllar alacaktır. Bu nedenle tüm mezunlarımızın gelecekte iş bulma problemi olmayacaktır. Tıbbi Teknikerliklerin yanı sıra üniversitemizde bu sene açtığımız Ortopedik Protez ve Ortez,

Optisyenlik, Elektronörofizyoloji gibi bölümler hem kendi hastanemizde şu an ihtiyaç duyulan hem de gelecekte sağlık alanında daha fazla talep görecektir. ‘Havacılık ve turizm yükselişte’ Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Naci Gündoğan: Günümüzde, mesleklerin kendilerinden çok çalışma alanları önem kazandı. Örneğin, artık hiçbir meslek dijital ortamdan bağımsız düşünülemez. Bu nedenle, gençlerimiz kendilerini dijital teknolojiler alanında fazlasıyla geliştirmeli. Meslek seçiminde gelişmekte olan sektörlerin de göz önünde bulundurulması gerekir. Örneğin üniversitemiz bünyesinde de eğitimi verilen havacılık sektörel olarak önemini korumakta. Turizm sektöründe önemli bir yükseliş gösteren gastronomi ve mutfak sanatları gibi alanlar parlamaya devam ederken; hukuk, eğitim, mühendislik gibi hiçbir zaman önemini kaybetmeyecek meslekler de bulunmakta. ‘Enerjiyle ilgili alanlar’ Bahçeşehir Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Şenay Yalçın: Gelecekte ihtiyaç duyulacak mesleklerin en önemlilerinden biri

Enerji Sistemleri Mühendisliği. Bilim adamlarının alternatif enerji kaynakları arayışı bu mühendislik dalını daha da önemli kılıyor. Türkiye'nin coğrafi konumu da bu alandan mezunların istihdam şansını artırıyor. Genetik ve biyomedikal mühendisliğinin yanı sıra mekatronik ve yazılım gibi teknolojik alanların da değer kazanacağına inanıyorum.

'Bilişime ihtiyaç artıyor'
Gediz Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Seyfullah Çevik: Hizmete ve teknolojiye dayalı meslekler gelecekte daha da önem kazanacak. Özellikle sağlığa, yaşam kalitesini artırmaya, birlikte yaşamdan doğan ihtilaflar ile sosyal ve bireysel sorunları gidermeye dönük hizmetleri sunanlara gelecekte daha çok gereksinim duyulacak. Teknolojiye, özellikle bilişim teknolojilerine duyulan ihtiyaç da her geçen gün artıyor. Bu ihtiyaçları karşılayacak hukuk, psikoloji, mühendislik, mimarlık, hemşirelik, sosyal hizmet, sosyoloji, biyomedikal ve tıp gibi alanlar biraz daha öne çıkıyor.

'İnşaat ve lojistik revaçta'
İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mehmet Karaca: En fazla iş imkânı sunacak sektörler arasında; bilişim teknolojileri, yapı-inşaat, gayrimenkul, gıda, enerji, lojistik ile perakendecilik sektörü revaçta olacaktır. Doğal kaynakların iyi şekilde

kullanılması, çevrenin korunması ve insan sağlığına en uygun biçimde geliştirilmesi konuları ile iş sağlığı ve güvenliği uzmanlığını da ilave etmek uygun olacaktır. Bu sektörlere hitap eden mühendislik, mimarlık, ekonomi alanlarının popülerliğini koruyacağını düşünüyorum.

'Ana disiplinler önemli'

MEF Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Muhammed Şahin: Öğrencilerin tercihlerini ana disiplinlerdeki bölümlerin dışına çıkartıp gündemde olan mesleklerden yöne kullanmalarını tavsiye etmem. Ana disiplinlerden birine giren öğrenci istediği bir alanda veya geleceğin mesleği diyebileceğimiz herhangi bir alanda seçmeli dersler alarak kendisine uzmanlık kazandırabilir veya o alanda yüksek lisans yaparak kendisini geliştirebilir. Çok değil 10-15 yıl önce, "Geleceğin meslekleri hangileri?" diye sorulduğunda verilen cevaplar ile bugün gündemde olan meslekler oldukça farklı. Bir öğrencinin geleceğin mesleği diye çok dar bir alanda lisans derecesi yapmasının kendisini sınırlamak olduğunu düşünüyorum.

'Bilgisayar oyunları gözde'

ODTÜ Rektörü Prof. Ahmet Acar: Bugün dünyada ortaya çıkan en önemli trend çeşitli mesleklerin bir arada çalışarak birbirlerini tamamlaması yani disiplinlerarası etkileşim yönünde. Geleceğin en önemli iş alanlarına baktığımızda ise Yenilenebilir Enerji, Nano Teknoloji, Biyo Teknoloji, Sağlık Teknolojileri, Oyun, Siber Güvenlik, Gıda Mühendisliği, Geri Dönüşüm Uzmanlığı ön plana çıkıyor. Bu alanlar, pek çok mühendislik ve pozitif bilimler üzerinde eğitim alanların istihdam edilebildiği alanlar. Bugün bilgisayar

oyunları sektöründe yazılım uzmanlarının yanı sıra, psikolog, sosyolog, tasarımcı, senaryo yazarı gibi danışmanlık yapan meslekler de yer almaktadır.

'Sağlık, gıda, iletişim'

Nişantaşı Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Murat Barkan: Geleceğin cazip sektörlerinde öncelik sağlık, gıda ve iletişimde olacak. Diğer sektörler bu temel ihtiyaçlar çerçevesinde ikincil düzeyde şekillenecek. İklim değişiklikleri küresel ölçekte doğal kaynakları eksiltiyor. Ancak küresel nüfus da artıyor. İnsanlık daha az olanı daha çok insanla paylaşmak zorunda kalacak. Paylaşım bir sorun halini alacak. Bu nedenle "insanların temel ihtiyaçları"

öncelik kazanacak. Bu bağlamda Uluslararası İlişkiler, Sanat, Hukuk, Lojistik ve Ulaşım, Deniz ve Liman İşletmeciliği ikincil düzeyde cazip olacak. İkincil düzeyde cazip meslekler temel ihtiyaçlara göre şekillenecek. Uluslararası Hukuk yıldızı parlayan bir diğer meslek olacak. Denetim geleceğin yükselen trendi İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Rektörü Prof. Dr. Mustafa Güden: Genetik Mühendisliği, Optik ve elektronığın birleştiği Fotoniks, büyük veri analizi, tıp alanında Nöroloji ve sistem biyolojisi gelecekte öne çıkacak alanların bazıları. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Hüseyin Akan: Havacılıkla ilgili mühendislik, bakım teknisyenliği, havacılık işletme, kabin memurluğu, pilotluk gibi meslekler ile enerji, malzeme mühendisliği, iş güvenliği, sosyal hizmetler, psikoloji, okul öncesi ve özel eğitim öğretmenliği, yaşlı bakımı, sosyal ve psikolojik danışmanlık, grafik animasyon/yazılım. Işık Üniversitesi Rektör vekili Prof. Dr. Ergül Akçakaya: Mekatronik, Biyomedikal, Otomotiv, Muhasebe ve Denetim geleceğin yükselen trendi, Bilişim, Bilgisayar, İnşaat, Makine, Mimarlık, Psikoloji, Uluslararası İlişkiler, Endüstri, Elektrik Elektronik ve Mimarlık tercih edilirliliğini hâlâ koruyor.

BAUSCH + LOMB ve BETA OPTİK'TEN BÜYÜK İŞBİRLİĞİ!

Dünya gözlük devlerinden biri daha Türkiye optik sektöründeki yerini alıyor. Bausch + Lomb 2018 optik kreasyonunu optik piyasasına sunmaya hazırlanıyor.

Bausch + Lomb ve Beta Optik, B+L gözlük çerçeveleri ve güneş gözlükleri dağıtım ve pazarlaması için distribütörlük anlaşması imzaladı. Bu tek ve yetkili distribütörlük anlaşması Türkiye ve birkaç Avrupa ülkesini kapsamaktadır. İlerleyen yıllarda büyümesi beklenen bu işbirliğinin yurtdışı ayağının detayları lansmanlar yapıldıkça duyurulacaktır.

1853 yılında kurulmuş ve optik çerçeve denince akla gelen birkaç markadan biri olan Bausch + Lomb, son yıllarda adını özellikle göz

sağlığı ve medikal alanında duyurmaya devam ettirmiş ve son yıllardaki genişleyen iş platformu ve firmanın bu konudaki bilgi, tecrübe ve uzmanlığı göz önüne alındığında optik gözlük çerçevesi ve güneş gözlüğü sektörüne bıraktığı yerden yeniden hızlı bir giriş yapmaya karar vermiştir.

Türkiye gözlük camı sektörünün önemli yapıtaşlarından Beta Optik, Bausch + Lomb gözlük çerçeveleri ve güneş gözlükleri dağıtımı için sıradışı bir satış ve pazarlama yöntemi uygulamaya hazırlanıyor.

Çok yakında "Bausch + Lomb Günleri"nde Beta Optik şubelerinde görüşmek üzere.

PIXAR® BLUV

süper hidrofobik **integral** anti-refle kaplama
UV + MAVİ ışık koruması

Her koşulda tam koruma! Pixar kaplama teknolojisinin sunduğu tüm ayrıcalıklar Pixar BLUV'da

Pixar BLUV cihazlardan yansıyan mavi ışık ve UV korumasının yanın sıra, standart PIXAR kaplamanın tüm koruma özelliklerini de taşır.

Yansımaları önler,
görüş netliği sağlar

Su
tutmaz

Çizilmelere
karşı dirençli

Toz ve kir tutmaz,
kolay temizlenir

Buhar itici
özellik

Maksimum
UV Koruma

Mavi ışık
önleyici

Türkiye
Gücünü ve
Potansiyelini Keşfet

NOVAX®
FreeForm® Gözlük Camları

Hamilelik ve görme kaybı

Hamilelikte yaşanan fizyolojik değişimler çeşitli rahatsızlıkları da beraberinde getiriyor.

Göz Hastalıkları Bölüm Yöneticisi Dr. Bekir Sıtkı Aslan, bu hassas dönemde ortaya çıkabilecek görme kayıplarının dikkatle incelenmesi gerektiğini söyledi.

AYRI BİR BAKIŞ AÇIŞI GEREKLİ

Görme kaybı ile başvuran hastalar için göz hekimlerinin bir araştırma protokolü bulunduğunu belirten Göz Hastalıkları Bölüm Yöneticisi Dr. Bekir Sıtkı Aslan, “hastanız hamile ise ayırıcı tanı ve hangi yaklaşımların sergileneceği konusu hekimlik için ayrı bir bakış gerektiriyor, birçok disiplini ilgilendiriyor” dedi. Hamile hastalar ile diğer olağan hastaların değerlendirmesinin büyük oranda benzerlikler gösterdiğini ifade eden Dr. Aslan, “Bazı temel değerlendirmeler açısından farklılıklar kaçınılmazdır. Her koşulda amaç, görme kaybı yakınması

ile gelen hamile hastanın problemini ve nedenlerini anlamaktır. Ancak bu noktadan sonra anlamlı bir tedaviye başlayabiliriz” diye konuştu.

Görme kayıpları, teşhis yöntemleri ve kullanılacak ilaçlar hakkında dikkat edilmesi gerekenleri anlatan Göz Hastalıkları Bölüm Yöneticisi Dr. Bekir Sıtkı Aslan, anne adaylarını yakından ilgilendiren konuyla ilgili şu bilgileri verdi:

AYIRICI TANI ÇALIŞMASI

Hamileliğin kendisi gözde kırma kusuru değişikliği yapar. Progesteron ile bağlantılı olarak kornea dokusunun (gözün en öndeki bombe saydam tabakası) su tutma özellikleri değişir. Bunun sonucu olarak görme bulanır ve özellikle kontakt lens kullananlarda lense karşı aşırı bir duyarlanma gelişebilir. Bu dönemde kontakt lens kullanımının ertelenmesi doğru bir tercihtir. Her ne kadar hamilelerde

görme problemleri fizyolojik nedenlerle olabilse de, görme zaafı ifade eden tüm hamile kadınların yakınmaları büyük bir ciddiyetle ele alınmalı ve özenle bir ayırıcı tanı çalışması gerçekleştirilmelidir. Hamilelikte fizyolojik etkenler vasküler değişimleri tetikleyebilmektedir. Bunlar arasında kafa içi damar yapısal bozukluklarını, göz retinalar arter tıkanıklıklarını, kendiliğinden gelişen göz çukuru kanamalarını ve hipofiz bezi kanamalarını sayabiliriz. Hormonal değişimler hipofiz bezi ve göz boşluğunun iyi ve kötü huylu tümörleri önceden varsa büyümelerine ve klinik olarak daha belirgin olmalarına yol açabilmektedir. Hamilelik bu tümörlerin oluşma nedeni değildir ancak daha önce oluşmuşlarsa bu dönemde varlıkları daha dikkat çekici olabilmektedir.

KAN BASINCI ÖLÇÜMÜNÜN ÖNEMİ

Hamile kadınlarda preeklampsi ve eklampsi adıyla tanımlanan damar değişiklikler sonucu ortaya çıkan bulgular mutlaka araştırılmalıdır. Hamile olarak başvuran tüm hastaların kan basıncı ivedilikle ölçülmelidir. Eklampsinin görme yollarının tümünü etkileyebileceği akıldan çıkarılmamalıdır. Preeklampsi aşamasında öne çıkan bulgular hipertansiyon ve idrarla aşırı protein atılmasıdır. Preeklampsik hastalar eklampsi aşamasında istem dışı kasılmalarla hatta koma ile başvurabilirler. Bu hastaların yapılan göz muayenelerinde; görme siniri ödemi, hipertansiyona bağlı retina değişiklikleri, göz damarsal tabakasında tıkanıklıklar, ağ tabakada sıvı toplanması görülebilir. Bu hastalarda beyin dokularında hasarlanma ve serebral körlük gelişebilir. Tedavi edilmeyen hastalarda daha ileri aşamalarda hızla geri dönebilen beyin dokusu tutulumu gelişebilir.

KAFA İÇİ BASINÇ ARTIŞI

Görme siniri ödemi sıklıkla sebebi belli olmayan kafa içi basınç artışı nedeniyledir. Hamile kadınlarda pıhtı oluşma eğilimi nedeniyle damar tıkanıklıkları ve özellikle kafa için pıhtılaşma atlanmamalıdır. Sebebi bilinmeyen kafa içi basınç artışı hamile kadınlarda sıklıkla vücutta kontrolsüz sıvı birikimi ile birliktedir. Bu iki durumu dikkatle ele almak gerekir. Bu hastalara yakın takip şarttır, genellikle kilo artışının kontrolü vücutta dengeleri sağlayabilir. Çocuk doğurma yaşındaki kadınlarda görme siniri iltihabı rastlanan bir

durumdur. Gebeliğin ilk dönemlerinde veya gebelik sonrası gelişebilir. Ara dönemde gebelerdeki mükemmel bağışıklık sistemi nedeniyle pek görülmez.

RADYASYONDAN KORUNMA

Gebelerde tanı araçları kullanılırken dikkatli davranılmalıdır. Bilgisayarlı tomografi çekim endikasyonu olduğunda karın bölgesi bir radyasyon geçirmeyen kalkanla korunmalıdır. MR gebelerde en sık kullanılan tanı aracıdır. Ancak kontrast madde ile tetkiklere çekince konmalıdır. Çok zorunlu olmadıkça ilaçlı göz damarları görüntülenmesi tetkiki ertelenmelidir.

Gebelerde kan koagülasyon özellikleri de kapsamlı araştırılmalıdır.

DİKKATLİ DEĞERLENDİRME

Tanısı belirlenmiş gebe hasta için tedavi planları da özellik gösterir. Tüm göz hekimleri FDA'nın ilaç sınıflama sistemlerini bilmek zorundadır. FDA Class A grubu ilaçlar güvenlidir. Class B ve Class C grubu ilaçlar için dikkatli değerlendirme yapmak uygundur. Class D ve X grubu ilaçlar gebelerde asla kullanılmamalıdır. Hamile hastaların görme ile ilgili yakınmalarının tedavisinde nöroloji ve kadın doğum uzmanlarıyla

konsültasyona ihtiyaç vardır.

Hamilelik sırasında bağışıklık sistemi ile ilgili hastalıklar iyileşebilir ancak hamilelik sonrasında hızla alevlenebileceği akılda tutulmalıdır. Epidural yapılarak doğum yaptırılan gebelerde, epidural anesteziye bağlı geçici göz kapağı düşüklüğü olabilmektedir.

Hamilelik kadınların hayatında çok özel bir dönemdir. Bu dönemde genel yakınmaların yanında görme yönünden de rahatsızlıklar olabilmektedir. Görme ile ilgili en küçük bir yakınmada bir göz hekiminin bilgisine başvurmak sağlıklı hamileliği güvenceye alabilecek doğru bir yaklaşımdır.

Kataraktın en yaygın olduğu ülkeler

Güneşin fazla olduğu coğrafyalarda kataraktriskinin daha sık görüldüğüne dikkat çeken Göz Hastalıkları Uzmanı Prof. Dr. Vedat Kaya “Ülkemiz göreceli olarak güneş ışınlarının fazla olduğu ülkeler arasında yer alıyor.

Son yıllarda sera gazlarının olumsuz etkileri nedeniyle atmosferin koruyucu özelliklerinin azalması bu hastalıkların sıklığının daha da artmasına yol açıyor” dedi.

Kaya’nın açıklamaları şöyle:

“Güneş çeşitli dalga boyundaki ışınlar nedeniyle göz için zararlıdır. Her ne kadar güneş enerjisinin yüzde 5 kadarını oluştursa da ultraviyole ışınları en zararlı bölümünü oluşturur.

UV-A,UV-B ve UV-C çoğunlukla kornea ve lens tarafından tutulur. Kişinin yaşına, bulunduğu ortama ve maruz kalınan ışının miktarına göre saydam tabaka lens ve gözün sinir tabakasında ve makulada UV hasarı oluşur.

Özellikle çocuklarda bu hasar olasılığı yüksektir. Güneş ışınlarına fazla maruz kalınan coğrafyalarda ya da iş nedeniyle maruz kalmalarda katarakt, pterjium gibi hastalıklar daha sık görülür. Ülkemiz

de göreceli olarak güneş ışınlarının fazla olduğu ülkeler arasındadır.

Son yıllarda sera gazlarının olumsuz etkileri nedeniyle atmosferin koruyucu özelliklerinin azalması bu hastalıkların sıklığının daha da artmasına yol açıyor.

GÖZLÜK SEÇİMİ ÖNEMLİ

UV-B güneş ışınları 10.00-14.00 arası dik gelir. Bu saatlerde uzun süre güneşte kalmaktan kaçınılmalı, UV korumalı gözlük ve siperlikli şapka kullanılmalıdır.

Yansımalar nedeniyle deniz kenarı ve kar UV ışınlarını yoğunlaştırır.

Havanın parçalı bulutlu olması UV ışınlarını önemli ölçüde bloke etmez. Bu sebeple gözlük seçiminde de bloke ediş oranı yüksek, kaliteli gözlük camları seçilmeli, asla güneşe direkt bakılmamalıdır.

Tüm bunların yanı sıra güneş tutulma dönemlerinde de özel cihazlar kullanmadan asla direkt gözlem yapılmamalıdır.”

Gözlüğün Tarihçesi ve Kısa Bilgiler

Gözlük, kırma kusuru olan gözlerin daha iyi görmesine veya gözlerin korunmasına yarayan, bir çerçeveye yerleştirilmiş çift camdan oluşan bir araçtır...

Gözlük, kırma kusuru olan gözlerin daha iyi görmesine veya gözlerin korunmasına yarayan, bir çerçeveye yerleştirilmiş çift camdan oluşan bir araçtır. Miyop, hipermetrop, astigmat, presbiopi gibi bozukluklarda yakını veya uzağı görmeyi sağladığı gibi güneş ışığı parlaklığı, UV gibi elektromanyetik ışınlardan koruma amacıyla da kullanılır. İlk olarak 13. yy. başlarında Venedik'te kullanılmaya başladığı bilinmektedir. Ve gözlük icat edildikten 350 yıl sonra Londra'da Edward Scarlett'ın gözlük sapını bulmasıyla düşmeden yüzün ortasına tutturulabilir hale gelmiştir.

İlk gözlük dükkanı 1783'de Philadelphia'da açıldı. Francis Mc Alister, dükkanında gözlükleri bir sepetin içine yığıyor, müşterilerde bunlardan tek tek deneyerek gözlerine uygun geleni alıyorlardı. İlk gözlüklerin mercekleri konveks, yani dışbükeydi ve sadece yakını görme problemi olanların işlerine yarıyordu. Uzağı görme sorunu olanların kullanacağı konkav (içbükey) merceklerin üretilmesi için yüzyıl geçmesi gerekecekti. Görüldüğü gibi gözlüğün tarih içindeki gelişmesi oldukça yavaştır.

Uzağı görme sorununu yani miyopiyi düzeltecek merceklerin ancak 15. yüzyılda yapılabilmesinin sebepleri ise, o tarihlerde gözlüğün daha çok yakını okuma amaçlı kullanılması, uzağı görememenin o kadar önemsenmemesi ve içbükey merceklerin imalinin daha zor ve pahalı olmalarıydı. 19.yy'ın başlarında gözlük için yeni bir dönem başladı. Özellikle göz sağlığı konusunun üniversitelere girmesi ve önemli bir tıp dalı olması ile beraber gözlük üretimi de önemli bir döneme girdi. 20.yy. da plastik ve kemik çerçevelerin gelişmesiyle gözlük artık okumaya yardımcı bir araç değil, aynı

zamanda moda bir aksesuar haline geldi. Kalın gözlük camları inceldi, hafifledi. Günümüzde ise miyop, hipermetrop, astigmat ve presbiyop sorunu yaşayanların daha önce kullandıkları farklı gözlükler tek çerçevede birleştirildi ve daha kolay bir yaşama geçiş sağlandı. Gözlük camı, ışığı istenilen şekilde odaklayabilen, iki yüzeyi de işlenmiş saydam bir optik materyaldir. Sferik camlar miyopi ve hipermetropide, silindirik camlar ise astigmatizmanın düzeltilmesinde kullanılır. Gözlük camları yapıldıkları maddeye göre sınıflandırılır:

A. Cam (mineral) mercekler: 2 tiptir.

1. Kron (crown) cam

En sık bilinen cam tipidir.

2. Flint cam (ilk üretilen camların çakmaktaşı'ndan imal edilmesi nedeniyle bu isim verilmiştir)

Bazı elementlerin eklenmesiyle (titan, lantan gibi) yüksek kırıcılığa sahip ve daha ince camlar üretilmiştir (İnceltilmiş cam).

B. Plastik (organik) mercekler 2 ana tipi vardır

1. CR-39 (Columbia Reçinesi)

Alil diglikol karbonattan yapılır. "Organik cam" olarak da bilinir.

2. Polikarbonat cam

Özellikle sportif faaliyetler sırasında emniyetli gözlük kullanımı için idealdir.

Mineral camların avantajları uzun ömürlü olması, daha ince olması, ışık saçılmasının az olması, ısıya dirençli oluşudur.

Dezavantajları ise ağır olması, kırılğan olması, cam işlenmesi sırasında hasar görebilmesidir.

Organik camların avantajları hafif ve dirençli olması, renklendirmenin kolay olması ve işleme sırasında hasar görmemesidir. Dezavantajları daha kalın olmaları, çabuk çizilmeleri, ısıya dayanıksız oluşlarıdır.

Gözlük yüzeyine uygulanan kaplamaların da iki farklı türü vardır.

1. Antirefle kaplama

Yansımaları azaltmak için uygulanır ve bu amaçla mercek magnezyum florür ile kaplanır. Faydaları gözlük kullanan sürücülerde daha rahat görme sağlamaları, uzun süre gözlük kullanan kişilerde yansımaya bağlı göz yorgunluğunu azaltmasıdır.

2. Sertlik kaplaması

Organik camlara uygulanır ve çizilmeyi azaltır. Fotokromik camlar "Kolormatik" olarak da bilinir ve yüksek ışıklı ortamda cam koyulaşırken, ışık azalınca rengi açılır.

The World sees **(with)** us.

انظر
للحياة

İnsanlığın 5 icadı

Dünyada gelmiş geçmiş insanların dünyaya bıraktığı merak edilen ilginç 5 icat.

1. İlk Gözlük

Yaşam kalitesini artırarak görme bozukluklarını gidermesi açısından gözlüğün insanlığın gelişimine oldukça önemli bir katkısı olan gözlük ilk kez 1280 yılında İtalya'da yapıldı. İlk gözlükçü dükkanı ise 1783'de Philadelphia'da açıldı.

2. İlk Bilgisayar

John Mauchy ve Presper Eckert 1946 yılında ilk elektrikli bilgisayar ENIAC isimli bilgisayardır. Yapımı 4 yıl sürmüştür. Bu devasa bilgisayar 10.000 dolara bile alıcı bulabiliyordu. 167 metrekare alana sığan ENIAC adlı bilgisayar, 30 ton ağırlığa sahipti. Maliyeti ise yaklaşık 500 bin dolardı. Bir saniyede yapabileceği toplama işlemi akümülatör başına 5000 adetti. Saniyede 385 çarpım, 38 de bölme veya karekök alma işlemi yapabiliyordu. Geçici hafızasında sadece 200 sayıyı saklayabiliyordu. Bilgisayar sürekli çalışmak durumunda idi ve altı operatör tarafından programlanıyordu. Programlama yöntemi ise elle takılıp çıkarılan fişler, kablolar ve kumanda edilen düğmelerdi. ENIAC ağırlıklı olarak hava tahminlerinde, atom enerjisi hesaplamalarında, kozmik ışın çalışmalarında, termal tetikleme, rastgele sayı bulunmasında, rüzgar tüneli dizaynında ve diğer bilimsel araştırmalarda kullanıldı. 1951 yılından sonra ise endüstriyel amaçlı olarak kullanıldı. ENIAC, 8 yıl boyunca (1947-1955) hizmet verdi. 14 Şubat 1947'de basında tanıtılan bu ilk elektronik bilgisayar, 2 Ekim 1955 yılında fişten çekilerek tarihteki yerini aldı. ENIAC'ın parçaları şu anda Washington'daki

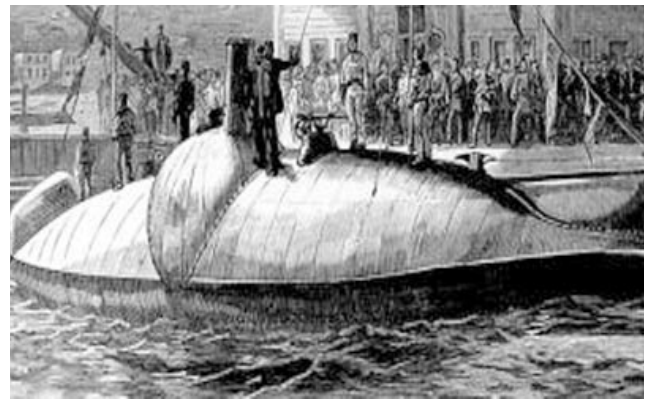
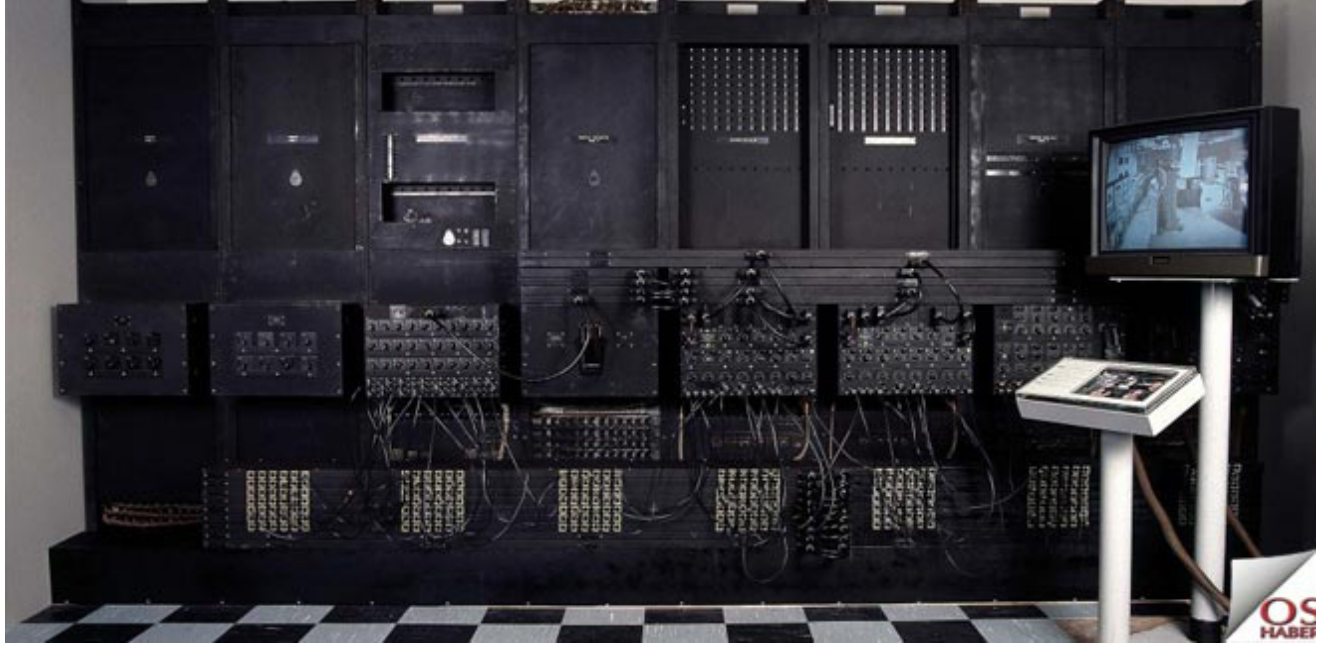
Amerikan Ulusal Müzesi'nde sergileniyor.

3. İlk Denizaltı

Dünyanın ilk denizaltısı 1719 yılında Mimar İbrahim Efendi tarafından "Tahtelbahir" adıyla yapıldı. Bu buluş Seyyid Vehbi'nin Sürname-i Hümayun adlı kitabında anlatılıyor. Bundan yüz yıl sonra Sultan 2. Abdulhamid tarafından yaptırılan denizaltı da ilk torpido atabilen denizaltısı oldu.

4. İlk İnternet ve İlk E-mail

1958 yılında Amerikan ordusunun kendi arasında haberleşmek için kurduğu ağ ilk internet ağıdır. Daha sonra yaygınlaşan sistem, 70'li yıllarda halka açıldı. Fakat en büyük ilerleyişini 90'larda yaptı. MIT'den Leonard Kleinrock internet bağlantısının temelini biçimlendirmek için paket anahtarlar teorisini geliştirdi. MIT'den Lavvrence Roberts 1965 yılında çevirmeli Roberts 1966 yılında DARPA'ya katıldı ve ARPANET için kendi planını

hazırladı. Burada ismi geçen ve geçmeyen vizyonerler ilk internetin kurucuları oldular. 1969 yılında ARPA kuruldu ve internet kavramı olarak kullanılmaya başlandı. ARPA başlangıçta 4 ayrı üniversitedeki ana bilgisayarlarla bağlantı halindeydi.

İlk e-mail 1972 yılında atılmış olup, Ray Tomlinson tarafından alındı.

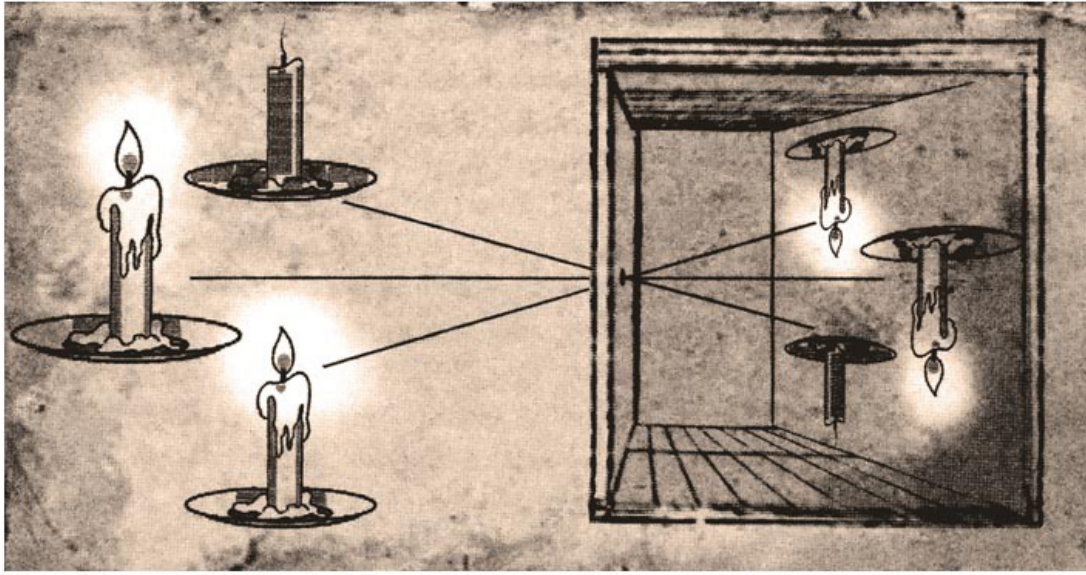
5. İlk Çamaşır Makinesi

Çamaşır makinesi 1908'de Alva John

Fisher tarafından icat edildi. Makinenin içine yatay olarak yerleştirilmiş metal tambura kirli çamaşırlar konuluyordu. Tambur, elektrik yardımıyla döndürülüyor ve hareket sırasında çamaşırlar sürekli suyla temas ederek temizlenmiş oluyordu. İlk kurutuculu çamaşır makinesi ise 1924'te üretildi. 1937 yılında Bendix Corporation adlı şirket ilk tam otomatik çamaşır makinesini üretti.

Doğu'da Gözlükçülük Tarihi

80'lerdeki haliyle akıllarda kalan aynalı güneş gözlükleri bu yaz yeniden hayatımıza girmeyi başardı...

İbnü'l Heysem'in üç mum deneyi.

Ebu Ali Hasan İbn'Ül-Heysem (965-1040)

Optiğe önemli katkıları olan Ebu Ali Hasan İbn'Ül-Heysem, İslam fizikçilerinin en büyüğü sayılmaktadır. Batıda Alhazen olarak bilinen Heysem'in fiziki bilimlere ve özellikle de optiğe yapmış olduğu katkılar, hem teori hem de pratikte yeni bir çağ açmıştır.

Heysem'in optik konusundaki yapıtı Avrupa'da bu konuda yapılan çalışmaların birçoğuna temel oluşturmıştır. Optik Hazinesi adlı kitabında daha önce Yunanlılarca ileri sürülmüş olan bir düşüncüyü, gözün bakılan nesneye doğru ışık ışınları yaydığı düşüncesini reddetmiş, onun yerine ışık ışınlarının bakılan nesneden göze geldiğini ileri sürmüştür.

Işığın çeşitli ortamlardan geçişini tam

olarak inceleyen Heysem, ışığın kırılmasının nedeninin hava, cam ve su gibi farklı ortamlarda farklı hızlarla hareket etmesi olduğu sonucuna vararak kırılma yasalarını keşfetmiştir. Bu fikir, 17. yy' da Kepler ve Descartes tarafından kullanılmıştır.

Heysem ayrıca gözün çeşitli bölümlerini doğru olarak tanımlayan ve görme olgusunun bilimsel bir izahını veren ilk kişidir. İki gözle görme olgusunu açıklamaya çalışan Heysem, güneş ve ayın ufka yakinken daha büyük görünmesinin doğru açıklamasını da yapmıştır. Heysem ayrıca, dışarıdan imgeleri alıp bir duvara yansıtan karanlık kutuyu geliştiren ilk kişidir. Heysem'in geliştirdiği buluş ve kanıtlar şunlardır:

- 1) Karanlıkta göremiyoruz. Işınlar gözden çıksaydı, karanlıkta görmeliydik.
- 2) Kuvvetli bir ışığa baktığımızda

gözlerimiz kamaşır. Eğer ışınlar gözden çıksaydı gözlerimizin kamaşmaması gerekirdi.

3) Eğer karanlık bir odanın tavanına bir delik açarsak, biz sadece o noktayı ve gelen ışığı görürüz. Oysa ışınlar gözümüzden çıksaydı bizim her tarafı görmemiz gerekirdi.

4) Ne zaman yıldızlara baksak onları anında görürüz. Eğer ışınlar gözden çıkmış olsaydı, yıldızları görmemiz için belirli bir zamanın geçmesi gerekirdi. Böyle olmadığına göre demek ki ışınlar gözden çıkmaz.

Işınların gözden değil, nesneden çıktığını kanıtladıktan sonra Heysem, yansıma konusunu ele almıştır. Işığın ayna gibi parlak nesnelerde uğradığı değişimleri,

yani ışığın yansımalarının incelenmesi çok eskiden beri bilinen bir konudur. Nitekim Euclite ve daha sonra da Batlamyus ilk çağda bu konuyu araştırmış ve geometrik olarak incelemişlerdi. Euclite, herhangi bir deneye başvurmaksızın, ayna yüzeyine gelen ışının yüzeyle yaptığı açının, yüzeyden yansırken yaptığı açıya eşit olduğunu belirtmiştir. Bugün yansıma kanunu adını verdiğimiz bu ifadeyi daha sonra Batlamyus benimseyip doğru olduğunu deneysel olarak göstermiştir

Batlamyus konuyu incelerken iki temel ilkeyi benimsemiştir:

1. Gelen ışının normal ile yaptığı açı, yansıyan ışının normal ile yaptığı açıya eşittir.
2. Gelen ışın ve yansıyan ışın aynı düzlemde bulunur.

İbnü'l-Heysem'in bu konuya katkısı ise gelen ışın ile yansıyan ışının neden eşit açılar oluşturduğunu geometrik yoldan ve nedensel olarak göstermesidir. Ona göre ışık çok yüksek bir hızla hareket eder ve ayna yüzeyine ulaştığında da, ne orada durabilir ne de yüzeye nüfuz edebilir; dolayısıyla hala orijinal hareketin yapı ve gücüne sahip olduğundan aynı ışığı aynı eğim derecesiyle yansıtacaktır. Bunun geometrik açıklaması şöyledir; ışık aynı açıyla yansımaktadır. çünkü eğik geliş hareketi ve aynanın direnci zıt değildir. Böyle bir durumda düşme hareketi biri dik diğeri de yüzeye paralel olan iki kısımdan oluşur. Ayna yüzeyi birinciye engellediği diğeri engellemediği için açılar eşit kalır. Çünkü yansıyan ışık, yani tersine çevrilmiş dik kısım ve değişmeden kalan paralel kısmın bileşkesi bu iki hattın düzleminde olacaktır. Yani, geliş açısına eşit bir açı yapacaktır.

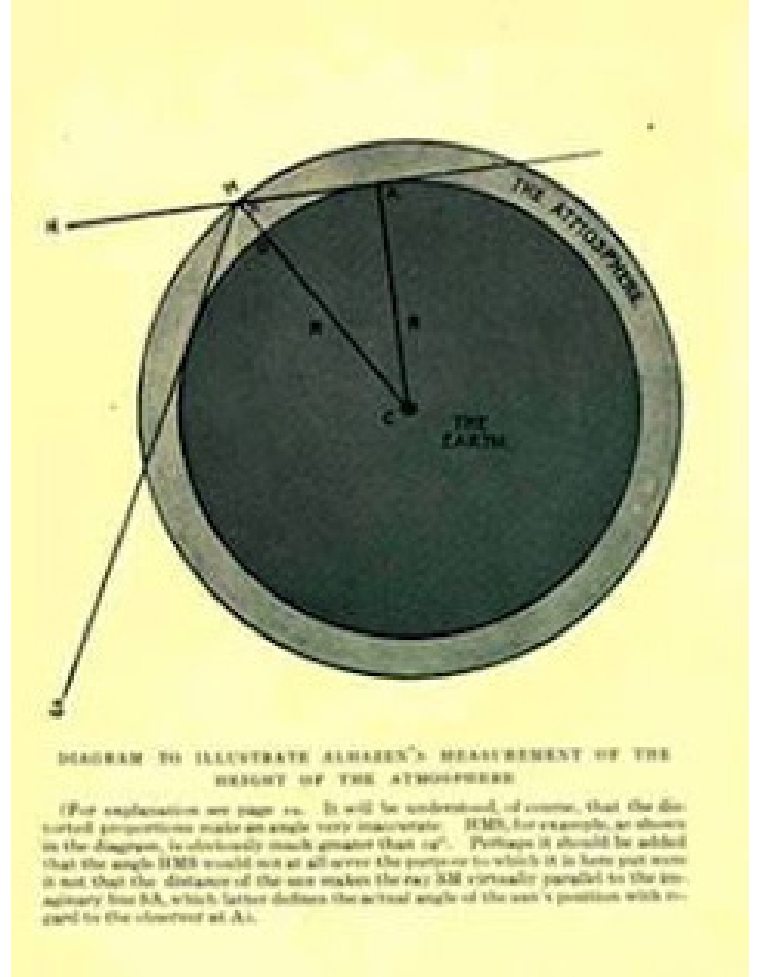
İbnü'l-Heysem'in bu kanıtlamasında dikkati çeken en önemli yön gelen ve yansıyan ışınların biri dik diğeri ise yüzeye paralelolan iki kuvvetin etkisinde kaldığını ve hareketin yönünü de bu kuvvetlerin bileşkesinin belirlediğini belirtmesidir.

Böylece yansıma ilkesini nedenselolarak kanıtlayan İbnü'l Heysem, daha sonra kınılma konusunu da inceler. Bu konu, kendinden önce eleomedes ve Batlamyus tarafından ele alınmıştı. Batlamyus,

yansımada olduğu gibi bu konunun da temel ilkesini belirlemeye çalışmıştır. Ancak, bugün kınılma yasası adı verilen yasaya ulaşamamıştır. İbnü'l Heysem de bu yasayı elde etmeyi başaramamıştır. Bu yasa çok sonraları Snell (1580-1626) tarafından bulunmuştur.

(Snell Yasası). Yine de, optikteki bu kapsamlı araştırmaları sayesinde Heysem, modern optiğin babası olarak kabul edilmektedir.

Aynı tarihlerde (11. Asır) yaşamış büyük ilim adamı Mavsili ise, gözün anatomisi, göz kapakları, gözyaşı kanalları, saydam tabaka, damar tabaka, mercek ve göz sinirleri üzerinde büyük araştırmalar yapmış, oftalmoloji dalında çok değerli iki eser yazmıştır. Bunların en meşhuru, 18. yy'a kadar göz hastalıkları konusunda en iyi ders kitabı olarak kabul edilen "Kitab-Ül-Müntehat Fi ilac-ıl Ayn" "Göz Tedavisi ve Kullanılan İlaçlar Kitabı"dır. Asıl adı Ebu Kasım Ammar olan Mavsili katarakt ameliyatını ilk defa gerçekleştiren hekimdir.

gör
hayatı!

Her koşulda tam koruma! Pixar kaplama teknolojisinin sunduğu tüm ayrıcalıklar Pixar BLUV'da

Pixar BLUV cihazlardan yansıyan mavi ışık ve UV korumasının yanın sıra, standart PIXAR kaplamanın tüm koruma özelliklerini de taşır.

Yansımaları önler,
görüş netliği sağlar

Su
tutmaz

Çizilmelere
karşı dirençli

Toz ve kir tutmaz,
kolay temizlenir

Buhar itici
özellik

Maksimum
UV Koruma

Mavi ışık
önleyici

Türkiye
Gücünü ve
Potansiyelini Keşfet

NOVAX®
FreeForm® Gözlük Camları

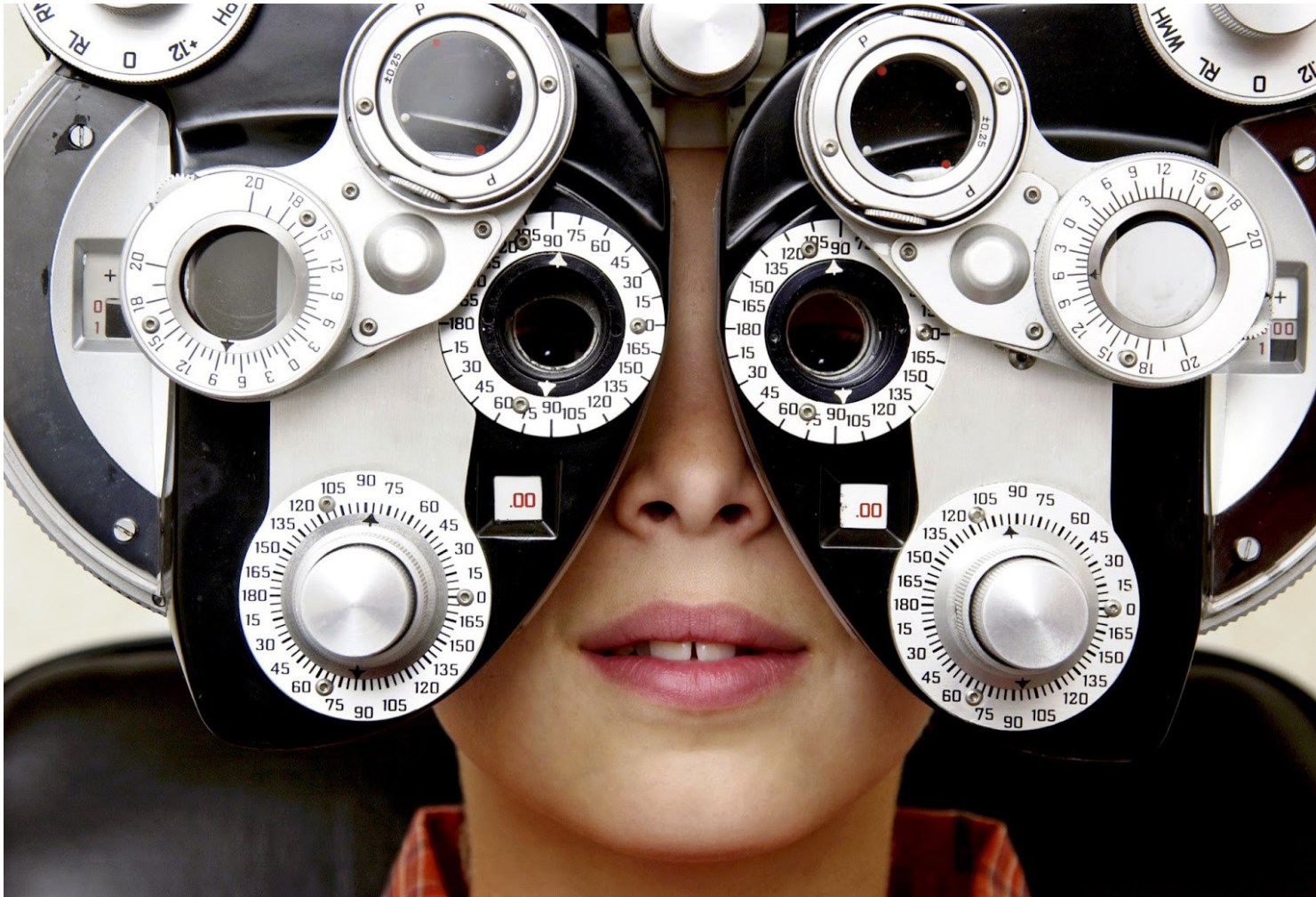
Tedavisi olmayan göz hastalıkları

Yaşam dünyaya gözleri açmayla başlıyor, yummayla, kapatmayla bitiyor; şairin dediği gibi ömür göz açıp kapayıncaya kadar geçiyor... Ömür boyunca beş duyunun hepsinin yeri ve önemi ayrı olsa da görme bambaşka; öyle ki içinde "göz" veya "görme" geçmeyen şiir, şarkı neredeyse pek yok. Günümüzdeki bilimsel ve teknolojik gelişmelere ve ilerlemelere rağmen ne yazık ki bazı göz hastalıklarının henüz tam tedavileri mümkün değil. İşte bu nedenle de ne yazık ki çeşitli suistimallere şahit olmaktayız. Gözü ve görmeyi ilgilendiren tüm alanlarda (tıbbi, cerrahi ve optik) tüm yaklaşımları sağlama yetkisine sahip tek meslek dalı olan göz

hastalıkları uzmanı olabilmek için ülkemizde liseden sonra en az 11 yıl olmak üzere zorunlu hizmetlerle 14-15 yıl gibi uzun ve çok zorlu bir süreç söz konusudur. 50000 hekimin girdiği Tıpta Uzmanlık Sınavı olan TUS'da ilk 200'e girip 5 yıl boyunca, nöbetler dahil, gece, gündüz çalışıp bir göz uzmanı olabilmek neredeyse 4 adet dörder yıllık fakülte bitirmeye denk gelmektedir.

Umut Tacirlerine Dikkat

Günümüzde tam tedavileri olmamakla birlikte, deneysel çalışmaların sürdüğü başta tavukkarası (retinitis pigmentosa) ve Stargardt hastalığı olmak üzere çeşitli göz hastalıklarında yanıltıcı bilgi ve reklamlarla

çaresiz insanlara umut ticareti yapanlar arasında ne yazık ki sülükçüler gibi göz uzmanı olmayan tıp doktorları da var. Bunların hiçbir ciddi bilimsel çalışmaları olmamasına rağmen, çeşitli medya organlarında ve web sitelerinde çeşitli pazarlama taktikleriyle insanları çekmeye çalışıyorlar.

Bu hastaların az da olsa kalan görüntülerini tehlikeye atacak herhangi bir uygulama, belki de birkaç yıl sonra çıkacak gerçek bir tedavi şansını tamamen kaybetmelerine neden olabilecektir.

Bu konuda Bakanlık'ça yasal denetimlerin yanı sıra toplumun da aydınlatılması çok gereklidir. Sadece göz hastalıklarından değil, göz sağlığından da sorumlu 4000 göz hekiminin resmi derneği Türk Oftalmoloji Derneği'nin gozsagligi.todnet.org/ sitesinden yararlanılabileceği gibi göz hastalıkları uzmanlık belgesi olan hekimlere danışılması da uygun olur.

Kelebek etkisi

**Kelebek etkisi
küçücük
bir esinti
değişiminin
korkunç bir
fırtınaya yol
açabileceğini,
atmosferin
en küçük bir
fiziksel değişime
karşı ne kadar
duyarlı olduğunu
anlatıyor.**

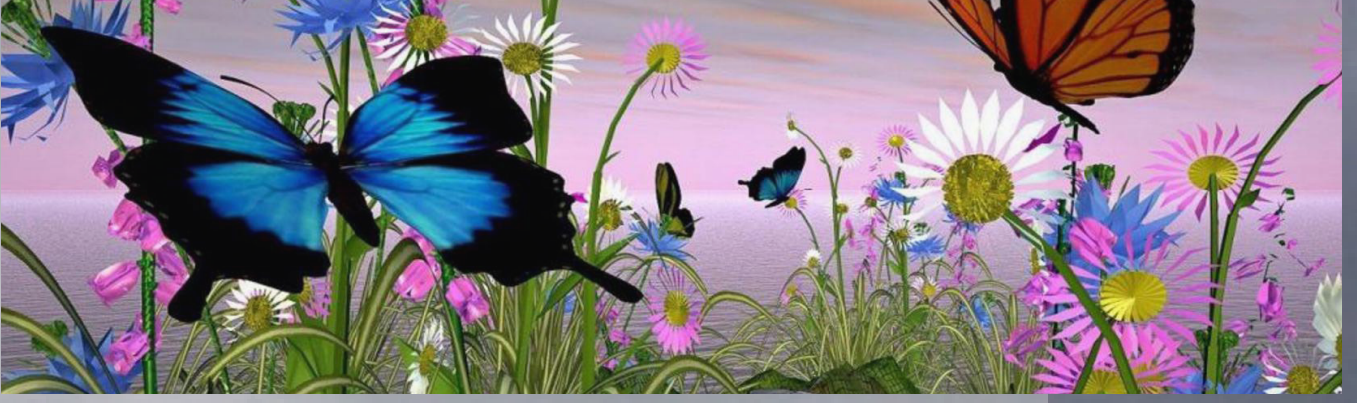
**Normal yaşantımızda olduğu gibi hava
durumunda da küçük şeylerin zincirleme etkisi
hava tahmininde büyük değişikliklere yol açıyor,
özellikle de uzun vadeli tahminlerde.**

Geçtiğimiz 2015 yazı için İklim ve Toplum İçin Uluslararası Araştırma Enstitüsü'nün (IRI) uzun vadeli hava sıcaklığı tahminlerini aktarmıştım. IRI'nın "Yaz çok sıcak geçecek" tahmini özellikle poyrazın etkisinde serin bir yaz geçiren bölgeler açısından yanıldı; "özür dilerim"! Aslında yanlış olan tek bir merkezin tahminine bağlı kalmaktı. Normalde havanın kelebek etkisinden kurtulmak için bu tür analizlerde birden çok tahmin bir arada değerlendirilir. Peki, profesyonel amaçlı uzun vadeli tahminlerde mutlaka dikkate alınan havanın kelebek etkisinedir?

Doğaya yeni bir bakış açısı geliştirildi

Doğadaki karmaşa çok açık, şöyle gökyüzüne bir bakmak yeterli: Bulutlar, aslında doğadaki birçok başka cisim gibi, karışık ve düzensiz bir yapıya sahip; sonsuz değişik şekiller alıyor; aralarından birinin tıpkısının aynısını tekrar gözleyemeyiz. Üstelik, bulutların biçimlerindeki karmaşa ve düzensizlik, doğadaki diğer sistemlerde görülenlerden çok farklı. Doğanın bu karmaşık, düzenli-düzensiz yapısının sırrını çözmek için yeni bir bakış açısı geliştirildi ve bu, kaos teorisi olarak adlandırıldı.

Şüphesiz, kaos teorisinin atmosferik bilimlere büyük bir katkısı olacağı beklentisi onu keşfedenin bir meteorolog olmasından çok, üç gün sonraki hava durumunu henüz tam olarak tahmin edemememizden kaynaklanmakta. Hava tahminlerindeki bu başarısızlığa neden olarak kelebek etkisi bulundu. Kelebek etkisi bizim havayı, yani bulutların ve rüzgarın hareketlerini bir gezegenin veya füzenin hareketinde olduğu gibi tahmin edebilmemizi imkansız kılıyor. Yarı şaka olarak verilen bu ad, rüzgardaki küçücük

bir esinti değişiminin belli bir zaman sonra korkunç bir fırtınaya neden olabileceğini, atmosferin en küçük bir fiziksel değişime karşı ne kadar aşırı derecede duyarlı olduğunu vurgulamaya çalışır.

Her ne kadar hava karmaşık bir sistemse de bilinen fiziksel kanunlara uyması gerektiğinden, onu en gerçekçi bir şekilde modelleyebilmek bilim insanlarının uzun süredir üzerinde çalıştıkları konulardan biri olmuş.

Havanın davranışları periyodik değil

1950'li ve 60'lı yıllarda hava tahmininde ulaşılacak başarının hayali insanların başını döndürecek kadar büyüktü.

Uluslararası araştırma projeleri insanoglunun havanın acımasız diktatörlüğüne son vermesini amaçlıyordu.

Ancak sonuç, kurulan büyük hayallere göre bir fiyasko oldu. Mevcut fiziksel kanunlar atmosfere uygulanamaz diye düşünenler bile çıktı. Ama açıkça unutulmuş bir şey vardı:

Havanın davranışları bir sarkaç gibi sabit, periyodik bir özelliğe sahip değildi. Havanın her molekülünde bir başka kararsızlık ve karmaşa gizliydi, yani "kaos" göz ardı ediliyordu.

Kaos teorisinin gerçek kaşığı Edward Lorenz, 1960'ta atmosferin ilk basit modeli olan bir "oyuncakhava"ya sahip olmuştu. Lorenz bu bilgisayar dünyasında "doğacığ"ının kanunlarını serbestçe ve dilediğince değiştirerek yıllarca deneyler yaptı. Rüzgarların esintileri konusundaki çalışmaları hiç beklenmedik sonuçlar verdi. Bilgisayar modelinin başlangıç anındaki sayısal değerlerin on binler hanesinde, küçücük bir değişiklik yapıp modeli tekrar her çalıştırdığında, sözü bile edilemeyecek bir ufaklık farklılık onun dünyasında birbirinden çok değişik fırtınalara neden oluyordu.

Kaos teorisi bizi nereye götürür bilinmez ama artık havaya başka bir gözle bakacağınızdan ve hava tahmininde artık tek bir kaynağa bağlı kalmayacağınızdan eminim.

Asferik Camlar

Geçen ayki yazımızda hangi parametrelerin gözlük camlarının magnifikasyon (büyütme) gücünü nasıl etkilediğini şu şekilde özetlemiştik...

Geçen ay ki yazımızda Anizometropi konusunu ele almış ve Anizometrinin neden olduğu en önemli sorun olan “Diferansiyel Prizmatik Etki” konusunu incelemiştik.

- Baz değeri yükseldiği zaman camların magnifikasyon (büyütme) gücü artar.
- Camların merkez kalınlığı arttığı zaman magnifikasyon (büyütme) gücü artar.
- Camların verteks mesafesi arttığı zaman magnifikasyon (büyütme) gücü artar.
- Camların indeks değeri düştüğü zaman magnifikasyon (büyütme) gücü artar.

Yukarıdaki dört parametreden ilk üçü Asferik yüzeyli camlarda minimum düzeyde olduğundan, Asferik camlar Geleneksel “sferik” yüzeyli camlara kıyasla konveks camlarda daha az magnifikasyon (büyütme) ve konkav camlarda daha az minifikasyon (küçültme) yapmaktadır. Asferik camların diğer özellikleri nelerdir?

Asferik, Sferik olmayan (yani küresel olmayan) anlamında bir kelimedir. Geleneksel “Sferik” (küresel kesitli) gözlük camlarının ön yüzeylerinin kesiti bir futbol topunun kesitine benzer. “Asferik” bir gözlük camının ön yüzeyini ise bir “rugby” topunun kesitine benzetebiliriz.

Konveks asferik camların ön yüzey bombesi optik merkezde daha fazla olup kenarlara gidildikçe bombe azalmaktadır. Konkav asferik camlarda ise yüzey merkezde daha düz, periferik alanda daha bombelidir. Ön yüzeyin kurvesindeki bu kurve değişimi gözlük camına bazı önemli avantajlar sağlamaktadır. En önemli avantajlar, asferik camların periferik bölgesinde oluşan oblik astigmatizmin, sferik aberasyonun ve diğer sapmaların büyük ölçüde azaltılması, yanal bakışlarda daha kaliteli görüş elde edilmesi ve görüş açısının genişlemesidir.

Küresel yüzeye sahip olan camlarda periferik alandaki görüntü deformasyonu diyoptri yükseldikçe artmaktadır. Asferik camlarda ise optik merkez dışından elde edilen görüntü deformasyonu belirgin derecede daha azdır. Afaki (göz

merceğinin olmaması) durumunda kullanılan asferik camlar, asferik olmayanlara kıyasla belirgin bir görüş kalite farkı ve daha geniş görüş açısı sağlamaktadır. Fizik kuralları gereği +7.00 diyoptrinin üzerindeki diyoptrilerde optik merkez dışındaki bakışlarda oblik aberasyon, sferik aberasyon ve diğer deformasyonlar, “küresel” yüzeyler kullanılarak hiçbir şekilde önlenememektedir.

Bu deformasyonlar ancak iyi tasarlanmış asferik ön yüzeyle azaltılabilir. Bu nedenle daha rahat yanal görüş için asferik camların kullanımı tavsiye edilir. Cam yüzeylerinin her ikisinin de asferik (diyoptrinin silindirik olduğu durumda da iç yüzeyin atorik) olduğu durumda cam periferisindeki görüş kalitesi daha da artmaktadır. Özellikle silindirik değerin yüksek olduğu durumlarda daha geniş görüş alanı ve daha kaliteli görüş için Bi-asferik camların kullanımı tavsiye edilir. Bi-asferik camlar magnifikasyon, kalınlık ve hafiflik bakımından da “normal” asferik camlardan daha avantajlıdır.

Camların magnifikasyon farkı nedeniyle gözlerin değişik boyutlarda görünmesi kişiyi ciddi olarak rahatsız ediyorsa, bu durumda en iyi çözüm için kontakt lens kullanımı önerilebilir.

Asferik camların başlıca avantajları:

Konveks asferik camların asferik olmayan konveks camlara olan üstünlüğü, konkav asferik camların asferik olmayan konkav camlara olan üstünlüğünden daha belirgin ve daha fazladır. Asferik camların başlıca avantajları:

- Periferik alanda daha az oblik astigmatizm ve daha yüksek görüntü kalitesi
- Sferik aberasyonun neredeyse sıfırlanması
- Daha ince camlar
- Daha hafif camlar
- Daha düz ve estetik camlar
- Konvekste daha az büyütme ve konkavda daha az küçültme

- Daha geniş görüş açısı

Asferik camların montajında dikkat edilecek hususlar:

Asferik camların montajı, asferik olmayanlara kıyasla daha fazla titizlik gerektirir. Şöyle ki:

1. Pantoskopik açı, çerçeve bombesi ve verteks mesafesi normal sınırların dışında olmamalıdır.

2. Yatayda, optik merkezlerin progresiv cam montajındaki gibi sağ ve sol olarak dikkatlice yerleştirilmesi gerekir. Dikeyde de, asferik olmayan tek odaklı camlardaki gibi asferik camların da optik merkezleri pupilla merkezinin 3-5 mm aşağısına monte edilmelidir.

Kural olarak bu aşağı desantrasyon, pantoskopik açının her derecesi için 0.5 mm olmalıdır. Montajında hatalı desantrasyon yapılan en kaliteli tasarıma sahip Bi-Asferik bir camın, doğru olarak merkezlenmiş normal Asferik bir camdan daha kötü netice vermesi veya hissedilir bir üstünlük sağlamaması şaşırtıcı değildir. Bir gözlük camının performansının en üst seviyede olabilmesi için montaj parametrelerine %100 uymak şarttır.

3. Asferik hammadde kullanılarak üretilen Rx camlara merkez kaydırma yapılmamalıdır. Ayrıca stok asferik camları desantre ederek prizmatik etki oluşturmak da sakıncalıdır. Fakat geometrik merkezleri pupilla merkezleri karşısına yerleştirilecek asferik yüzeyli Rx camlara prizma uygulanabilir.

4. Asferik camlarda yüzey tasarımı önceden

belirlenmiş bazı parametreler dikkate alınarak yapılmaktadır. Bunlardan birisi de camın diyopt-risidir.

Örneğin 6 Baz ham maddenin ön yüzeyi, belirlenmiş bazı konveks diyoptrilerdeki camların üretiminin yapılacağı farzedilerek tasarlanır. Biz 6 Baz asferik ham maddeyi kullanarak konkav güneş gözlüğü camı ürettiğimiz zaman, hedeflenen görüntü kalitesini yakalamamız mümkün olmaz. Çerçeve bombesinin yarattığı olumsuzluklar da dikkate alındığı zaman, konveks veya konkav, yüksek bazlı tüm güneş camlarının asferik yüzeyli olmayan ham maddelerden üretilmesi, kullanıcı görüş kalitesi ve konforu için daha isabetli olur.

5. Ayrıca, asferik camların asferik olmayanlara kıyasla desantrasyon hatalarına karşı daha az toleranslı olduklarını söyleyebiliriz.

6. Gerek tek yüzeyli “stok” asferik camlar, gerekse Bi-asferik “stok” camlar önceden belirlenmiş parametrelere göre (çerçeve pantoskopik açısı, çerçeve bombesi ve arka verteks mesafesi) üretilir. Camların monte edileceği çerçeve parametreleri tasarım parametrelerinden farklı olduğu zaman camların performansı beklentileri karşılayamayabilir. Böyle bir durumda en iyi çözüm, “Kişiyeye Özel Freeform” tek odaklı camların tercih edilmesidir.

Bu camlar çerçeve parametrelerine göre üretileceğinden (üretimde iyi bir yazılım kullanıldığı takdirde) bunların performansı tek yüzeyli asferik ve Bi-asferik “stok” camlardan daha iyi olacaktır.

KANKA

Ulus, Cebeci, Çankaya
Gardaş deriz kanka' ya
Bizde her yol Paris değil
La bize her yol Angara. (Ankaralı Hüseyin)
Oynak mı oynak bir Ankara havası. Bense
oturdum hüznümlendim. Ankara' yı özlediğimden
değil. Biraz o da var da asıl, klipte ve şarkı da
olduğu gibi kardeş diyebileceğim bir kankam
olmadığı için
Bu kanka' lık zor bir mevzudur arkadaşlar..
Kadın dünyasında kan kardeşliği nasıldır bilmem
ama, erkek dünyasında kankalık ana-avrat küfür
edebileceğin bir dostluğun adıdır. Biraz fazla bir
genelleme oldu belki ama büyük çoğunluğu için
böyle diyelim.
Bu sözüm kadınlara. Babanız, abiniz, kardeşiniz
ya da kocanızdan bu güne dek duymadığınız
bir küfüre, normal bir konuşma temposunda,
istmeden şahit olduysanız hemen paniğe

kapılmayın. Bu çok değer verdiği biriyle sağlıklı bir
iletişim içinde olduğunu gösterir.

Optik işine girmeden önce, Eczacıbaşı'nda ilk işe
başladığım dönemlerdi. 2 aylık bir eğitimden sonra
bölgelerimiz belli olmuştu. Sfalosporin grubu yeni
çıkan antibiyotiklerin tanıtımıyla ilgili olarak tüm
hastahaneleri dolaşıp ilaç tanıtımını yapıyorum.
İlk 3 aylık koşuşturmalarım karşılığında ilaçlar
reçetelere yazılmalarına karşın, pazarlama
yönetimimiz tarafından yeterli görülüyordu.
Benden önce Ankara da Altındağ civarında ki
hastanelere çıkan amirim bir sabah beni yakaladı.”
Gürsel, bekle bugün beraber çıkalım ” dedi.
Doktor Sami Ulus devlet hastahanesinde dahiliye
doktorunun kapısını tıklattığımızda kapıda en
az 15 hasta vardı. Şefik abiyle içeri girdiğimizde
bizi azarlayacağını zannettiğim doktor, gülerek
karşıladi. ” ulan i... nerdesin sen ? ” dedi
müdürüme. Her zaman kibarlığına ve otoritesine

Kadın dünyasında kan kardeşliği nasıldır bilmem ama, erkek dünyasında kankalık ana-avrat küfür edebileceğin bir dostluğun adıdır. Biraz fazla bir genelleme oldu belki ama büyük çoğunluğu için böyle diyelim.

şahit olduğum doktorun bu karşılaşması beni şaşırttı. Bir yandan benzeri küfürleri tekrarlayan, bir yandan da yeni ilaçları tanıtan müdürümün o görüşmesi sonrası, ilaç satışımızın o hastahane için %30 arttığına bizzat şahit oldum. İstanbul'da Lens firmasına transfer olduğum dönemde de, yine benimle beraber işe başlayan, aynı eğitimi aldığımız Kürşat adlı Ağrılı bir arkadaşla çok samimi olmuştum. Kurs süresince yediğimiz-içtiğimiz ayrı gitmezdi. Ben onu kankam sayarken, onu yol üzerinde uğradığımız müşterimiz de olan bir gözlükçüyle ana-avrat küfürleşirken gördüm. Gözlükçü, buna "babana söyle bu akşam eve gelmesin." diyordu. Kürşat ta gülererek, ondan daha beter, ağza alınmayacak şekilde karşılık veriyordu. Hani kızgınlıkla edilen küfürleri bir yere kadar anlıyorum da, böyle bir samimiyet, dostluk

göstergesi olarak insanın en mahrem unsurlarını hedef alan küfürleri hiç anlayamadım. Ama o an anladığım, gözlükçünün Kürşata benden daha yakın olduğuydu.

Yaşım ve kariyerim ilerledikçe ben de ilişkilerimde benzeri yöntemleri kullanır oldum. Ama tabii, ne kadar samimi de olsam "oğlum" ve "Lan" 'dan öteye gidemedim. Eksiklik mi? Değil tabi. Ama küfürle gelen dostluğun kalıcı olduğuna da inananlardanım.

Ve işte...Doyasıya küfürsüzlük Niye hüznülendirdiyse beni? Bir hafta sonu Ankara' ya mı gitmeli ne?

Amannn be Hüseyin! Ne de içli söylüyon yav!

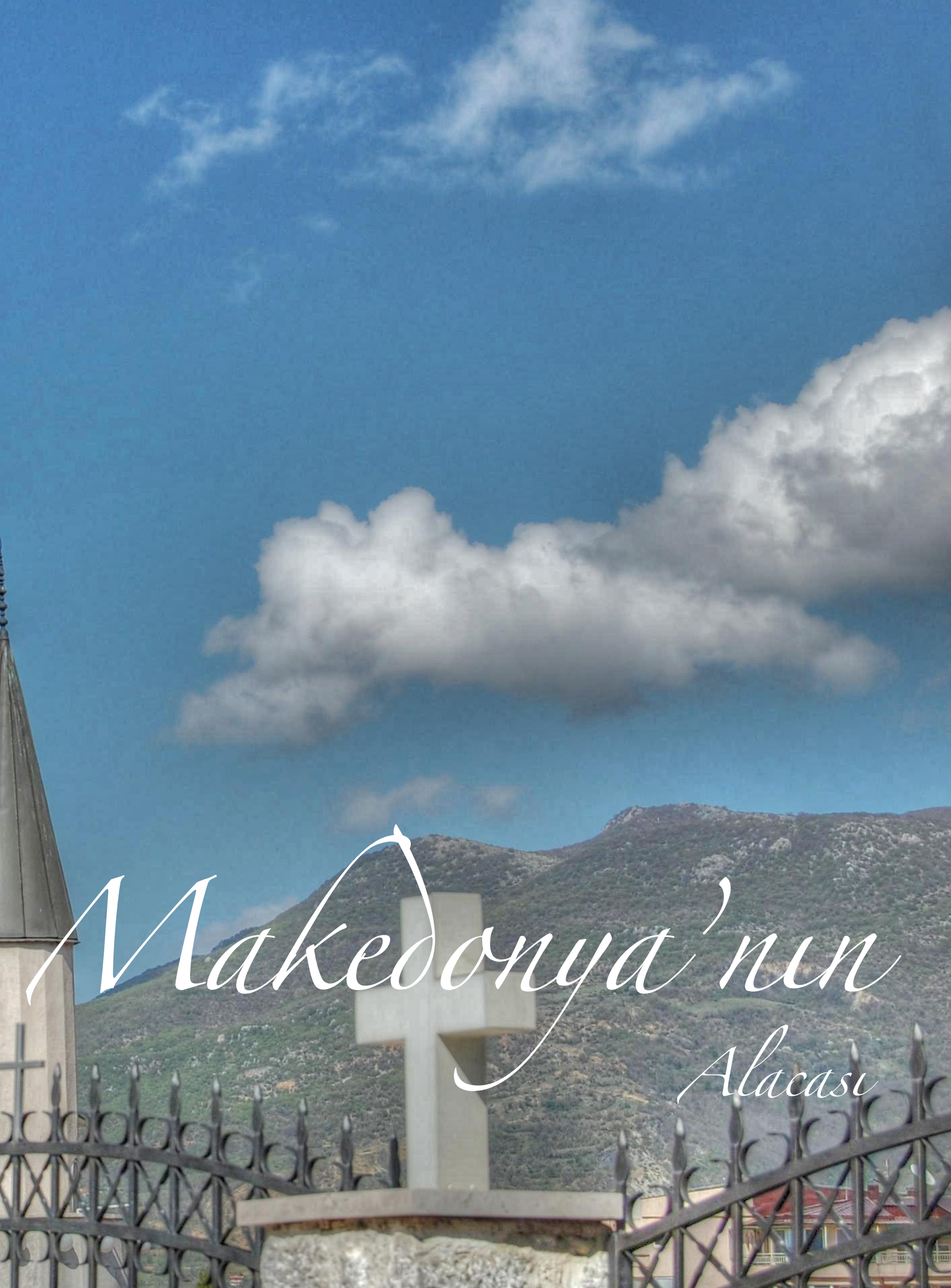
Gidene dur demeyiz

Düşmeyiz bir dalgaya.

Angara' nın bebesi,

Dönüp bakmaz arkaya...

*Makedonya'nun
Alacası*

Kara kışın ortasında, bir akşam sohbetinde ortaya atılan bir fikirle başlayan yolculuklarımızın 7'nci yılı bu yıl. Önceleri, pek olacak bir iş gibi gelmiyordu ama 50'li yaşlarda dört arkadaş, 2002 Yılı'nın 23 Nisan haftası, Antalya'dan, Mersin'e yürüyerek ilk "Yürüyerek seyahat etme" denememizi başlatmış oluyorduk.

"Nasıl yürüdünüz?" diye düşündüğünüzü görür gibiyim. Yolculuktan birkaç ay önce, bir akşam toplanılıyor ve o yıl yapılacak yolculuğun nerede olacağına karar veriliyor. Hazırlıklara başlanıyor. Biletler alınıyor, araba kiralanıyor, yürüyüş ayakkabısı, çorap vs. gibi donanım eksikleri tamamlanıyor ve günü geldiğinde hareket noktasına ulaşıyor. İlk etapta bir kişi direksiyona geçiyor ve arabayı alıp, 5 kilometre kadar gidiyor. Geride kalanlar yürümeye başlıyor. Arabaya ulaşıldığında, lojistik destek olarak su, meyve, kuru tişört vs. alınıp şoför değiştiriliyor. Araba yine 5 kilometre gidiyor. Diğerleri yürüyor. Yürüyüş, her 5 kilometrede bir sürücü değişerek akşama kadar devam ediyor. İlk günler 20-25 kilometre olarak gerçekleşen bu yürüyüşlerimiz, son günlerde 30-35 kilometreye kadar çıkabiliyor. Akşam olurken son etapta, araçta olan kişi en yakın yerleşim yerinde, keşif yaparak, yemek yenilebilecek yeri ayarlıyor. Günlük yürüyüş bitip, duşlar alındıktan sonra rakılar açılıyor ve

tadına doyulmaz, kahkaha dolu dost yemekleri yeniliyor.

Çekirdek kadro hiç değişmiyor. 2'nci yıl, Kıbrıs'ta, Girne'den, Gazi Mağusa'ya. 3'üncü yıl, Bandırma'dan, İzmir'e. 4'üncü yıl, yine Kıbrıs'ta Girne'den, Dip Karpaz'a. 5'inci yıl Adana'dan, Suriye sınırına. 6'ncı yıl Bergama'dan, Bodrum'a yürüyerek kahkaha dolu anların ve unutulmaz anların sahibi oluyoruz.

Bu yıl ise, Makedonya'nın başkenti Üsküp'ten başlayan, Tetovo (Kalkandelen), Ohrid, Bitola'dan (Manastır) geçerek Tito Veles'e (Köprülü) kadar sürecek bir yolculuk planlayarak hazırlıklara başlıyoruz.

Saat 12.30 da Üsküp, Büyük İskender havaalanına indiğimizde, koyu gri, yağdı yağacak bir hava ile karşılaşıyoruz. Vize derdi vs. olmadığı için kısa bir sürede dışarı çıkıyoruz. İnternette kiraladığımız arabamızı almak üzere ilgili firmayı bulup, arabamıza kavuşuyoruz. Her gece başka bir yerde kalacağımız için eşyalarımızı hep yanımızda taşımak zorunluluğumuz var. Bu nedenle bir minibüs kiralamışız. Minibüsümüz, küheylan (!) gibi. Havaalanından çıkıp, Üsküp şehir merkezine doğru yola koyuluyoruz.

Bir deęişiklik olduğunu söyleyebilmek zor...

Benim Makedonya'ya ikinci gelişim. İlk gelişim, bu ülkenin adı "Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyeti" iken, Mareşal Josip Broz Tito sosyalizminin halen hüküm sürdüğü yıllarda idi. Ülkenin doğası çok güzel. Ancak insanlar, binalar, yollar aynı gibi. Şimdilik, çok fazla bir değişiklik olduğunu söyleyebilmek zor!

Benim Makedonya'ya ikinci gelişim. İlk gelişim, bu ülkenin adı "Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyeti" iken, Mareşal Josip Broz Tito sosyalizminin halen hüküm sürdüğü yıllarda idi.

Ülkenin doğası çok güzel. Ancak insanlar, binalar, yollar aynı gibi. Şimdilik, çok fazla bir değişiklik olduğunu söyleyebilmek zor!

Önceden planladığımız için, yolculuğumuzun bütün detayları belli. Yürünecek yollar, Konaklanacak oteller, şehirler, kasabalar belirlenmiş. En iyi Üsküp kebabı, Tavçe Gravçe (Güveçte kuru fasulye), Şopska salata nerede ise aranacak, Skopsko biralar içilecek ve Makedonya şaraplarının tadına bakılacak. Bu hayallerle Üsküp dışılık fakültesinin karşı sokağındaki, bir villa görünümünde, sevimli Victoria otelini bulup odalarımıza yerleşiyoruz. En hızlı şekilde valizlerimizi odalarımıza bıraktıktan sonra sokağa atıyoruz kendimizi. Yürüyüşe yarın sabah başlayacağız. Yolda, nehir ne tarafta diye sorarak Vardar Nehri'ne kavuşuyoruz. Bu şehirde ne var bilmiyorum ama benim kafamda "Atatürk" ile bu kadar özdeş bir başka yer daha yok. Burada

hissettiklerimi ne Selanik'te, ne Samsun'da ne de Anıtkabir'de hissetmedim. Kulaklarımda, Atatürk'ün en sevdiği türkülerden olan, *Vardar Ovası* türküsünü mırıldanarak, nehrin üzerindeki taş köprüden başlayıp, şehrin sokaklarına dalyoruz. Üsküp, ne kadar da "bizden" bir şehir! Taş köprü, Kapan Han, Esnaf Han, Müslüman Mahallesi, Koç Holding'in Ram Market ve alışveriş merkezi, adım başı Türkçe konuşan birileri hiç yabancılık çekirtmiyor insana.

Yemeğimizi yiyor, "Skopsko" biramızı içiyor, nehir kenarındaki kafeteryalardan birinde kahvemizi yudumluyoruz. Gelen geçeni izliyor, fikir sahibi olmaya çalışıyoruz. Makedonya'nın yaklaşık 2 Milyon nüfusu var. Bunun 500 Bini Üsküp'te yaşıyor. Nüfusun %2 si kadarı Müslüman, etnik olarak, bol miktarda Arnavut var. Tabi Sırp ve Bosnalı (Boşnak) nüfusu da azımsanmayacak oranda. Bir de Türk olmayıp, Müslüman olanlar var ki onlara da "Torbeş" deniliyor.

Makedonlar, fazlasıyla gururlu insanlar. Yunanistan ile yaşadıkları "Makedonya" isim anlaşmazlığında, Yunanistan'ın her türlü

ambargosuna ve baskılarına karşılık çok kararlı ve sıkı durmaya çalışıyorlar. Yunanistan, tutturmuş adınızı değiştireceksiniz diyor. Neden? Çünkü Yunanistan'ın kuzey bölgesinin de adı Makedonya. Yarın, öbür gün siz bizden bu toprakları talep edersiniz, diye sürekli baskı yapıyor. Üstelik Büyük İskender'e de sahip çıkıyor, Yunanlı olduğunu iddia ediyorlar. Kısa bir zaman önce Avrupa Birliği, diğer Balkan ülkelerine vizeyi kaldırmasına rağmen, Makedonya, Yunanistan engeline takılıyor ve vizesiz serbest dolaşımları başka bahara kalıyor. Baskılardan yılmış olmalılar ki bir süredir, açılımı "Formel Yugoslav Republic of Macedonia" olan "F.Y.R. Macedonia" ismini kullanıyor.

Çarşıya dalıp, eski dükkânların vitrinlerinde, adeta tarih içinde bir yolculuğa çıkıyoruz. Zamanın yiyip bitirdiği, ahşap dükkân doğramalarının arkasındaki vitrinleri ve sattıkları ürünler, Anadolu'daki bir kente götürüyor bizi. Bir genç kızın baktığı tezgâhtan, adına "Kikiriki" dedikleri, yer fıstığı alıp, yiye yiye dolaşmaya başlıyoruz. Vardar nehrinin bir tarafı Müslüman Mahallesi. Sanki daha bizdenmiş gibi. Her yer Türk ürünleri

ile dolu. Camiler, külliyesi, hanlar, hamamlar ve tabii Türkiye'den gelen girişimciler, hiç yabancılik çekirtmiyor bize. K-Marash isimli dönerci gülüşmemize neden oluyor. Raflardaki bisküviler, deterjanlar, boyalar hep Türkiye kaynaklı. İnsanlar güler yüzlü, yardımcı olmak için gözünüzün içine bakıyorlar. Elleri açık, baktığınız bir ürünü hemen tattırmak istiyorlar ve ikram ediyorlar.

Sokaklara girip çıkıyoruz. Saat kulesinin etrafında dolaşıyoruz. XVI. yüzyılda yapılmış kulenin saati ise Macaristan'dan getirilmiş. 1689 yılında Avusturyalılar, işgal sonrası, şehirden çekilirlerken açtıkları top ateşi ile yıktıkları kule, 1904'te yeniden yapılıyor. 1963 yılında meydana gelen depremde sonra duran saat, tamir için

Bulgaristan'ın başkenti Sofya'ya gönderiliyor. Ancak, tamire giden saat bir daha geri gelmiyor, sonrasında ise kimsenin haberi yok. Saatsiz saat kulesi, ilginç değil mi?

Kuleden ayrılıp, Rahibe Teresa'nın heykelini görmek üzere yürümeye devam ediyoruz.

Rahibe Teresa'nın Üsküplü olduğunu unutmamışlar ve heykelini dikmişler. Üsküp'ü tepeden seyreden Vodna Dağı'na dikilen dev Haç'tan bahsetmemek olmaz. 66 metre yüksekliğinde bu dev haçı şehrin herhangi bir yerinden görmemek imkânsız. Sultan Murat Camisini ve Restorasyonunu Türkiye'nin yaptığı, tek şerefeli, tek minareli Mustafa Paşa camisini

şöyle bir gezip, kaleye gidiyoruz. Kaleden geriye bir şey kalmadığını görerek geri dönüyoruz.

Acıktığımız aklımıza geliyor. Eski çarşıya iniyoruz. Üsküp kebabı yiyeceğiz. Orada adına kebab diyorlar ama aslında kebab değil. Bildiğimiz, Tekirdağ köftesi. Oldukça başarılı yapılmış Üsküp kebabı, Şopska salata ve Skopsko bira ile karnımızı doyuruyoruz. Şopska; tabağa doğranan yeşillik ve domateslerin üzerine rendelenmiş bol peynirden oluşan bir salata.

Kaldığımız yerden yürümeye devam ediyoruz. Vardar Nehri'nin akış yönüne göre sağ tarafı eski Üsküp, sol taraf ise yeni şehir. Sveti Spas Kilisesi'ni, 1550 yılında yapılmış, Kurşunlu Han'ı, Sulu Han'ı, Esnaf Han'ı gezip Kapan Han'ın içindeki restoranda kahve molası veriyoruz.

Bir adı da Fatih Sultan Mehmet olan, tarihi taş köprü ve çevresi, tertemiz çiçeklerle süslenmiş, Üsküp'ün en önemli tarihi miraslarından. Köprü'nün üstünden Vardar Nehri'nin usul

usul akan sularına bakmak, adeta tarihin içine akıp gitmek gibi. Sevgililer, arkadaşlar basamaklara oturmuş sohbet ediyorlar. 220 metre uzunluğundaki köprü'nün tam ortasında bir plaket var. Plakette, Karposh isimli birinden bahsediyor. Karposh, Makedonlara göre bir kahraman. Osmanlı'ya baş kaldırıp, kurduğu çetesiyle dağa çıkıp, ülkeyi bağımsızlığına kavuşturmak için savaşmış bir devrimci. Peki, bu Karposh'un ismi, Osmanlı'nın yaptığı köprü'nün plaketinde ne arıyor? Osmanlı askeri, 1680 yılında Karposh'u 70 Kişilik çetesiyle birlikte yakalayıp, bu köprü'nün üstünde asıyor. Makedonlar da Osmanlı çekildikten sonra bu kahramanlarını (!) unutmadıklarını göstermek için köprüye taştan bir plaket ekliyorlar.

Makedonya, Sultan I. Murat döneminde yani 1383-1387 yıllarında Osmanlı topraklarına katılıp, 1912 yılında başlayan Balkan Savaşı'na kadar, yaklaşık 530 yıl kadar Osmanlı idaresinde kalıyor. Bunca yılı yok sayıp Osmanlı'nın izlerinden kurtulmaları mümkün değil. Böyle bir çabaya tanık olmadık ama kendi ulusal bilinçlerini oluşturmaya çalıştıkları açıkça belli oluyor.

Başkent Üsküp, Sakin, huzurlu ve telaştan uzak bir şehir. Nehrin kenarına onlarca çay bahçesi, kafeterya ve restaurantlar açılmış. İnsanlar, arada

bir yüzünü gösteren güneşin tadını çıkarıyor. Nehrin kenarından ayrılp daha içerilere yürüyor. Önümüze bir heykel çıkıyor. Önce Büyük İskender sanıp, önünde fotoğraf çekiyoruz. Tabii Kiril alfabesiyle yazıldığı için, plaketinde yazılanları sorarak öğreniyoruz. Yoldan geçen birine, "Ne yazıyor burada," diye soruyorum "Albanian Hero" diyor. Yüzde 25 oranında Arnavut nüfus barındıran Makedonya'da, bir Arnavut kahramanının dev heykeli bizi çok şaşırtmıyor. Heykel, bütün ihtişamıyla, Vardar Ovası'na doğru atını sürmeye hazır bir komutan figürü. Osmanlı için hain ve asi, Arnavutlar içinse ulusal kahraman olan Skadenbeg'in heykeli. Tam adı, George Kastrioti Skadenbeg olan bu tarihi kişilik, varlıklı bir Arnavut ailenin çocuğu olarak dünyaya geliyor. Hayatını Osmanlı ile mücadeleye adanmış tescilli bir Türk düşmanı. Osmanlıya karşı yaptığı bütün savaşlarda Vatikan tarafından da desteklenen Skadenbeg, Osmanlıya karşı savaştığı Kosova Savaşı ve diğer mücadeleleri nedeniyle ulusal kahraman ilan edilip, Üsküp'ten başka, Roma'ya, Pristina'ya ve Tiran'a da heykelleri dikiliyor.

Eski tren garını ve Koç Holding'in 2005 yılında açtığı, Ramstore alışveriş merkezini geziyoruz. Orta büyüklükte bir alışveriş merkezi ama Üsküp'te başka bir alışveriş merkezi yok.

Kapısındaki Makedon bayrağının yanında Türk bayrağının da olması gururumuzu okşuyor. Yağmur atıştırmaya başlıyor. Yeniden Makedonya Meydanı'na dönüyoruz. Kulağımıza gelen bir müzik sesinin peşinden, Makedonya Meydanı'na açılan bir sokağa giriyoruz. Sokağa yayılmış bu kafeteryada, akşam yemeğine kadar oyalanıyoruz. Adım başı bir şeyler yediğimiz için, akşam yemeği yerine yine ayaküstü bir şeyler atıştırıp, otele dönüyoruz.

Sabah yine yağmurla uyanıyoruz. Kahvaltımızı otelde yapıp, yola çıkıyoruz. Bugünkü Hedefimiz Tetovo şehri, yani Kalkandelen. Yürüyüş yapan arkadaşlarımızın temposuna uyarak, 45 kilometre uzaklıktaki Kalkandelen'e ancak akşam hava kararıken varabiliyoruz. Yürüyen ekip için genellikle anayolların dışında, ara yolları seçiyoruz. Küçük ve sakin bir şehir Kalkandelen. Ilırja Caddesi'ndeki Tivoli Otel'i ne rezervasyonumuz var. Bir saat sonra buluşmak üzere sözleşip odalarımıza dağılıyoruz. Yeniden bir araya geldiğimizde, kurt gibi acıkmış olarak dışarı çıkıyoruz. Neredeyse bütün ana caddeleri dolaşıp, yemek yiyecek uygun bir yer bulamıyoruz. Geri

dönüp, otelimizin altındaki lokantada, pizza yiyip, Makedonların çok övündükleri şaraplarının tadına bakıyoruz. Traminac üzümünden yapılan, çiçek, baharat ve meyve aromalı beyaz şarabını çok beğeniyoruz. Garson, asıl güzel şarapların, Tikveş bölgesinde olduğunu söyleyince, rotamızda Tikveş'in de olmasına memnun oluyoruz. Eğer zaman kalırsa uğrayacağız. Yürüyüşümüzün ilk günü olduğu için herkes çok yorgun. Erken sayılabilir bir saatte, uyumak üzere dağılıyoruz.

Sabah güneşli bir güne uyanıyoruz. Kahvaltı faslını kısa tutup, önemli bir Arnavut nüfusu barındıran Kalkandelen sokaklarına atıyoruz kendimizi. Kalkandelen oldukça geri kalmış ve yoksul bir kent. İnsanlar nafakalarını çıkartmanın peşinde. Ekonomik olarak çok sınırlı imkânlarla sahipler. Büyük bir nüfusun tarım yaparak geçindikleri anlaşılıyor. Sessiz, sakin, kendi hallerinde insanlar. Arnavutlar, Türkler, Boşnaklar, Makedonlar barış içinde yaşıyorlar. Üstelik bu konuları konuşmak bile istemiyorlar. İnsanların etnik kökenini anlamak tabii ki zor ama bunun için kullandıkları başlıklar yeterli ipucunu veriyor. Türkler kalpak, kasket takarken, Arnavutlar

saf yünden yapılma beyaz fesler takıyorlar. Makedonların ise başları açık!

Batılıların Boyalı Cami dedikleri, Alaca Camii'nin bahçesine giriyoruz. İlginç mimarisiyle hayranlık uyandıran Alaca Cami, 1438 yılında, Hurşide ve Mensure isimli iki hanım tarafından yaptırılmış. Mimarlığını İshak Bey yapmış. Caminin bütün dış cephesi geometrik şekillerle süslenip, rengârenk boyanmış. Dış cephede kullanılan boyalar için, o günün imkânları nedeniyle 30 binden fazla yumurta kullanılmış. 1830 yılında onarım görmüş ve çevresine Osmanlı usulü bir bahçe duvarı eklenmiş. Cami bahçesindeki türbede yatan bu iki hanımefendiye rahmet okuyarak yolumuza devam ediyoruz.

Yolumuzun üstünde, ünlü Sersem Baba Tekkesi, diğer adıyla Harabati Baba Tekkesi var. Bu Sersem Baba'nın hikâyesi de şöyle anlatılıyor. Kanuni Sultan Süleyman'ın vezirlerinden olan Ali Baba, bir gün Sultan Süleyman'a, artık dinini yaşamak istediğini söyleyerek, saraydan ayrılmak için izin istiyor. Bunun üzerine Sultan Süleyman, "Sen bilirsin, eğer sersem isen git," diyor. Ali Baba, saraydan ayrılp, Kalkandelen'e geliyor ve buraya yerleşiyor. Bir süre sonra namı yayılıyor ve "Sersem Ali Baba" olarak anılmaya başlıyor. Ölümünden sonra, oluşan tekkeyi sahiplenen Harabati Baba nedeniyle, Balkanlarda ünlenerek

"Harabati Baba Tekkesi" adını alıyor. Şimdi otel olarak kullanılan tekkenin, bir dönem diskotek olarak kullanılması Türkiye'nin tepkisini çekiyor ve hükümetler arası görüşmelerle anlaşma sağlanıyor ve diskotek kapatılıyor.

Yolumuz güneye dönüyor. Onlarca kilometre, yeşillikler içinde Mavrovo Milli Parkı'nda yol alıyoruz. Birkaç köye girip, çıkıyoruz. Yüksek duvarları üstüne yapılmış bir manastır geziyoruz. Muhteşem bir manastır, St. Jovan Bigorski Manastırı. XI. yüzyılda yapılmış ve tahta ikonaları ile ünlü. Osmanlı hâkimiyeti sırasında tamamen yıkılan manastır yeniden inşa ediliyor. Yeni binalar, bizim Safranbolu ya da Beypazarı evlerini anımsatıyor. Yani bildiğimiz şekliyle cumbalı Türk evi. Manastırdan ayrılp, Mavrovo Milli Parkı'na giriyoruz. Atatürk'ün babası, Ali Rıza Efendi'nin evini de gezmek, görmek istiyorduk ama yolumuzun epeyce dışında olduğu için uğrayamıyoruz.

Mavrovo Milli Parkı'nda, Bütün günümüzü, güzellikler içinde yürüyerek geçiriyoruz. Nehir kenarında molalar veriyor, kâh araçla, kâh yürüyerek ruhumuzu yıkıyoruz. Kalkandelen'den sonra, Ohrid'e kadar olan 175 kilometrelik mesafeyi aşp, Ohrid Gölü kenarındaki Tino Otel'i ne geliyor ve odalarımıza yerleşiyoruz. Odalarımız, göle ve gölün karşı tarafındaki

Arnavutluk'un dağlarına bakıyor. Ohrid şehri, dün Yugoslavya'nın olduğu gibi, bu gün de Makedonya Cumhuriyeti'nin önemli bir şehri ve köklü bir tarihe sahip. Unesco'nun dünya miras listesine alınmış, tarihi yapısıyla korunmayı fazlasıyla hak eden bir şehir.

Rusya ve diğer bütün Slav halklarının, IX. yüzyıldan beri kullandığı, Kiril alfabesinin yaratıcıları olan, St. Kiril ve Methodius, Ohrid'li. Şehir merkezinde heykelleri var.

Otelin merdivenlerine asılmış bir film afişi dikkatimi çekiyor. "Before the Rain" –Yağmurdan önce- filminin afişi. Resepsiyondaki görevliye soruyorum, "Oscar'a aday olan ilk Makedonya filmi" diyor. Film, Ohrid'te çekiliyor ve Venedik Film Festivali'nde, Altın Aslan ödülü alıyor. Film gösterime girdikten sonra, filmin geçtiği, St. Kaneo Kilisesi, o kadar ünlü oluyor ki, göl kenarında bulunan, bu kiliseye dünyanın birçok ülkesinden insanlar, evlenmek için akın akın gelmeye devam ediyor.

Ohrid'te, hatırı sayılır bir inci üretimi yapıyor. Ohrid incisi, adeta aranan ve tercih edilen bir inci markası olmuş. İnci üretimi doğal yollardan değil. Gölde yaşayan alabalıkların pulları kazınıp, öğütülüyor. Sadece üretim yapan ailelerin bildiği bir yöntemle hamur haline getirildikten sonra, kalıplanıp, piyasaya gönderiliyor. Bize göre çok makbul olmasa da incinin her yerinde ışık ve renk

yansıması homojen bir görüntü oluşturduğu için tercih ediliyormuş.

Duşlarımızı alıp, Otelin lobisinde bulduğumuzda, hava kararmış, açlık tavana vurmuş bir haldeyiz. 300 metre kadar uzaktaki şehir merkeze gitmek üzere otelden ayrılıyor. Meydandaki St. Naum heykelinin hemen arkasında bulunan bir restavuranta giriyoruz. Samimi, sıcak bir havası var restavurantin. Bizi karşılayan garson, Türk olduğumuzu anlayınca, hemen yerini Türkçe bilen garson ile değiştiriyor. Masanın ortasına tahtadan yapılmış, üç katlı, yuvarlak bir meze sehpası konuruluyor. Üzerine çepeçevre minik meze kapları sıralanıyor. İstedığınız zaman döndürülebilen mezelikte, tereyağından taratora, acıdan ezmeye yaklaşık yirmi çeşit meze var. İçimizden bir kişi pembe Tikveş şarabı, diğer herkes boğma rakı içiyor. Bir arkadaşımızın içtiği şarabın "pembe" oluşu bütün gece espri konusu oluyor. Ana yemek Ohrid Gölü'nden tutulan balık. Bizler mezelerle oyalanırken, kapıdan içeri beş kişilik müzisyen grubu giriyor. Keman, klarnet, basgitar, akordeon ve darbukadan oluşan orkestra neredeyse bütün Türkçe meyhanes şarkılarını biliyor. Gece ilerledikçe, diğer masalarda oturan turistleri de "Heybelide mehtaba çıkmış" bir vaziyette lokantanın ortasında göbek atarken buluyoruz. Eğlence bütün gece sürüyor. Otele dönerken, herkes birbiri ile akraba olmuş. derin

bir muhabbetle vedalaşırken tekrar görüşme dileklerini iletiyor.

İki günümüzü Ohrid'e ayırmışız. Yürüyüş göl çevresinde yapılacağı için acelemiz yok. Ağır ağır, keyifle kahvaltımızı yapıp, göl kenarındaki banklara oturuyoruz. Sabahın ve birkaç gündür az görünen güneşin tadını çıkaracağız. Saat 08.30 civarında, Yürümek isteyenler yola çıkıyor. Geride kalanlarla şehrin merkezine geliyoruz. Çarşayı, gündüz gözüyle dolaşıp, yönümüzü tepedeki kaleye çeviriyoruz. Kan ter içinde kaleye varıyoruz. Şehri ve gölü tepeden gören kale, elden geçirilmiş ve oldukça iyi durumda. 30 MK Dinarı ödeyerek kaleye giriyoruz. Kapının karşısında bir Gayda-Tulum çalan müzisyen karşılıyor bizi. Çok eğlenceli Balkan ezgileri keyfimize keyif katıyor. Bir süre dinliyor, önündeki kutuya para atıyoruz. Kale içinde halen kazı çalışmaları sürüyor. Şahane görüntüsüyle görenleri hayran bırakan Plaoshnik Manastırı, arkasındaki göl manzarasıyla birlikte hafızalarımıza kazınıyor. Kalede uzunca bir süre oyalanıyoruz. Arka sokaklardan dolaşarak aşağıya inerken yolumuza çıkan Ayasofya Kilisesi'ni de gezip, restore edilmiş eski Türk evlerinin arasından merkeze geliyoruz.

Makedonya'daki 13 Müftülükten biri Ohrid'te. İslamiyet de Ortodoksluk gibi her an kendini hatırlatıyor. Şehirde 10 adet cami var. Birçok türbe ve hamam görüyorsunuz. Halveti tarikatının hatırı sayılır bir müridi var. Bir yandan

sokakları dolaşılıyor, bir yandan da yemek yiyecek temiz bir lokanta arıyoruz. Makedonya'nın milli yemeği olarak kabul edilen ve bizim Mudurnu fasulyesi büyüklüğünde, güveçte pişirilmiş bir kuru fasulye yemeği olan "Tavce Gravce" yiyeceğiz. Sonunda muradımıza eriyoruz. Sahibi Arnavut olan bir lokantaya giriyoruz. Yanında turşu ile servis ediyorlar. Gerçekten aradığımıza değiyor. Herkes ikişer porsiyon *tavce gravce* yiyor. Arnavut patron, çat pat Türkçe biliyor. Arada bir lâf atıyor. Bir yandan yemek yiyor, bir yandan da sohbet ediyoruz. Masamızın ortasına bir bayraklık getiriyor. Bayraklıkta, Türk, Arnavut ve Makedon bayrakları yan yana. Türkiye'ye ve Türklere sevgiyle bakan bu güler yüzlü Arnavut, son olarak bize Helva ve kahve ikram ediyor. Sohbet epey bir süre devam ediyor, gezecek yerlerimiz olduğunu söyleyip sohbeti bitirip, veda ediyoruz.

Yemekten sonra Elveda Rumeli TV dizisinin çekildiği sokaklar da dâhil olmak üzere girip çıkmadık sokak bırakmıyoruz. Yorgun ama keyifle otele dönüyoruz. Herkes toplanıyor ve gölün kenarında akşamın tadını çıkarırken, gün içinde yaşadıklarımızı paylaşıyoruz. Akşam yemeğine kadar oyalanıyor, yeni bir lokantada açlığımızı gideriyoruz. Başka bir yerde kahvelerimizi içip, çok geç olmadan otelimize dönüyoruz. Yorgunluk, gözlerimizin üstüne çöküyor ve günü bitiriyoruz.

Sabah saat 09.00'da kahvaltımızı yapmış, üstüne keyif kahvelerimizi içmiş olarak, otelin önünden

minibüsümüze dolup yola çıkıyoruz. St. Naum Manastırı'nı ziyaret ettikten sonra, Arnavutluk'a geçip, Ohrid Gölü'nün karşı kıyısındaki köy ve şehirleri dolaşarak, gölün etrafını tam tur dolaşmış olacağız.

Hafif hafif çiseleyen yağmurla yol alıyoruz. Harika bir doğa parçası. Yolun bir tarafı zümrüt yeşili dağlar, ormanlar, diğer tarafı lacivert göl. St. Naum Manastırı'na kadar olan 28 kilometrelik yolu, göz açıp kapayıncaya kadar bitiyoruz. Aracımızı manastırın otoparkına bırakıp içeri giriyoruz. Manastır, hemen göl kıyısında ve su seviyesinden 20-25 metre yüksekte. Taş avlusunda, tavus kuşları salına salına dolaşıyor. Asırlık çınar ağaçlarının dallarında sincaplar geziniyor. Huzur dolu bir yer. Manastırın avlusunun yarından fazlası otele dönüştürülmüş. Kendi ülkemizde de böyle şeyler yapan zihniyete alışkın olduğumuz için hiç şaşırıyoruz ama biraz bozuluyoruz. Nasıl bozulmayalım? Bu kâr hırsı hiçbir kutsallık, dokunulmazlık tanımıyor. Dokuyu bozmamışlar, manastırla aynı taştan yapılmış ama Selimiye Camii'nin bahçesine otel yapmak gibi geliyor bize.

Slav ırkından önemli bir nüfusun VI. ve VII. yüzyıllarda, şimdiki Rusya ve Ukrayna bölgesinden gelerek, bu bölgeye yerleşmelerinden sonra, dini açıdan Bizans kilisesinin etkisine giriyorlar. 863 Yılında Ohrid'e gelen St. Naum Ortodoksluğu yaymak amacıyla verdiği uğraşlardan sonra azizlik derecesine yükseliyor. İşte bu Aziz Naum'un aynı dönemlerde, Balkanlarda İslâmiyeti ve özellikle Bektaşiliği yaymaya çalışan "Sarı Saltuk" ile çakıştığı ve zaman zaman karıştırıldığı anlatılıyor. Dinler arasında, bu şekilde çakışan veya benzeşen insanlara ve olaylara çok sık rastlanıyor. Bu tip çakışmalara ya da bir birine karşı fikirleri kaynaştırmaya, benzeştirmeye "Senkretizm" veya "Senkretik anlayışlar" deniliyor.

Her yeni dinin yayılması aşamasında, mevcut din veya geleneklerle karışması gayet normal karşılanıyor. İşte burada da böyle bir durum söz konusu. Bulgar asıllı St. Naum ile asıl adı Muhammed Buhari olan, önemli bir Anadolu ereni, Horasanlı "Sarı Saltuk" birçok yerde karıştırılıyor. Bulgaristan'da da bu iki isim sık

Slav ırkından önemli bir nüfusun VI. ve VII. yüzyıllarda, şimdiki Rusya ve Ukrayna bölgesinden gelerek, bu bölgeye yerleşmelerinden sonra, dini açıdan Bizans kilisesinin etkisine giriyorlar. 863 Yılında Ohrid'e gelen St. Naum Ortodoksluğu yaymak amacıyla verdiği uğraşlardan sonra azizlik derecesine yükseliyor. İşte bu Aziz Naum'un aynı dönemlerde, Balkanlarda İslâmiyeti ve özellikle Bektaşiliği yaymaya çalışan "Sarı Saltuk" ile çakıştığı ve zaman zaman karıştırıldığı anlatılıyor.

sık yan yana görülebiliyor. Biri, bütün güney Slavlarının Ortodoks olmasına, diğeri de Romanya ve Bulgaristan'da İslamiyetin yayılmasına ve Rusya'daki Tatarların Müslüman olmalarına büyük katkılar sağlıyor. İşte, bu manastırda St. Naum ile Sarı Saltuk'un adları buluşuyor. Manastır, 905 yılında, bu kişi veya kişilerin adına yapılıyor. Ortodokslar, Azizi Naum Manastırı, Müslümanlar ise Sarı Saltuk Dergâhı olarak anıyorlar.

Otele girip, kafeteryasında göle karşı bir kahve içmeden ayrılmayalım diyoruz. Kahveler bitince yeniden yola çıkıyor ve doğrudan Arnavutluk sınırına geliyoruz. Önce Makedonya gümrüğünü geçip, Arnavutluk kapısına geliyoruz. 1940'lı yılların kıyafetleri ile Arnavut askerleri karşılıyor bizi. Neredeyse yere degecek paltoları var.

Pasaportları veriyoruz. Türk vatandaşlarına vize yok. Aşağı inin diyorlar. Üzerimizdeki tüm parayı, verdikleri giriş formuna yazmamızı istiyorlar. Dediklerini yapıp, giriş işlemlerini bitiriyoruz. Bir süre yol aldıktan sonra, göle bakan bir tepede fotoğraflar çekiyoruz. Daha sonra Pogradec şehrinden geçerek kuzeye dönüyoruz. Memelisht kasabası civarında yemek molası veriyoruz. Göl kenarında bir restavuranta giriyoruz. Daha doğrusu kapıda restavurant yazıyor ama adamın satacak yiyeceği yok. Anne, baba ve 17 yaşlarında kızları birlikte çalışıyorlar. Bayattan öte, eskimiş ekmekleri kızarttıyoruz. İki arkadaşımız mutfağa giriyor, raflarda közlenmiş biber, yeşil zeytin, Yunanlıların *feta cheese* dedikleri bir tür beyaz peynir, biber salçası buluyor. Anne ile baba hazırlıyor, kızları masaya servis yapıyor. Bu

“mükellef ziyafet” sofrasına birer bardak açık şarap ekleyince keyfimiz tamam oluyor. Arnavut amca ile şakalaşarak, gölün üstüne yapılmış, etrafı yere kadar camla kapatılmış küçük salonda açlığımızı bastırıyor, güle oynaya yola koyuluyoruz.

Harika manzaralarla gözümüz, gönlümüz açılıyor. Hudenisht ve Piskupat kasabalarından geçerek, Kjafasan gümrük kapısından Makedonya’nın Elbasan bölgesine giriyoruz. Yağmur hızını arttırıyor. Durmaksızın yola devam edip, Struga’dan geçerek, Avrupa’nın en büyük gölü olan Ohrid Gölü’nün etrafındaki turu tamamlıyor, Ohrid şehrine dönüyoruz.

Akşam, gölün nimetlerinden faydalanmak istiyoruz. Balık yiyeceğiz. Göl, önemli bir balık kaynağı. İki endemik olmak üzere 17 çeşit balık bulunuyor. Garsonumuz, Ohrid Alabalığı’nın 10 kilograma kadar çıkabildiğini ve çok ünlü olduğunu anlatıyor. Tereyağlı bir sos ile servis ediyor. Bu güzel akşam yemeğini, Boğma rakı, mezeler ve kahkahalarla gece geç vakitlere kadar uzatıyoruz. Yağmur durmuyor, ıslanarak, gölden esen serin rüzgâr yüzümüzde, dolu dolu geçen

bir günün mutluluğuyla otele dönüyoruz.

Nisan ayının son günlerine denk gelen bu seyahat, sabah yine yağmurla devam edecek gibi görünüyor.”Nisan yağmuru kadar, kısa süren hayatımız...” diye başlayan şarkı dilimizde, yola çıkıyoruz. Eskiler nisan yağmurlarına, ab-ı hayat’tan esinlenerek, “ab-ı Nisan” derlermiş. Gerçekten etrafın yeşilliğine bakınca hak vermemek elde değil. Şimdiki adıyla Bitola, Türkçedeki adıyla, Manastır şehrine 60 Kilometre yolumuz var. Ohrid ile Manastır arasında, Makedonların Resen, bizim ise Resne olarak adlandırdığımız küçük bir şehre düşüyor yolumuz.

Resne şehri, Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşunda rolü olan, önemli bir şahsiyet nedeniyle de ünlenmiş bir şehir. Resneli Niyazi olarak bildiğimiz, Ahmed Niyazi Bey, İttihat Terakkinin kurucularından. Oldukça renkli bir kişiliğe sahip bu yurtsever Osmanlı subayı, 1873 yılında doğuyor. Harbiye Mektebi’ni bitirdikten sonra, görev için Bulgaristan’a gönderiliyor. Bulgaristan’da başarılı olunca, yüzbaşılığa

yükseltiliyor ve Resne'ye geliyor. İlk ittihatçı ve özgürlükçülerden biri olarak, Mustafa Kemal ile kader birliği yapıp önemli işlere imza atıyor. Sultan Abdülhamit'in Rusya ve İngiltere ile masaya oturup, Balkanların bölünmesi konusunda anlaşmaya varması sonucu, çok sinirlenerek, Sultan Abdülhamit'e ağır hakaretler içeren mektuplar yazmaya başlıyor. Bu mektuplardan sonra daha da ünlenip adamlarıyla birlikte dağa çıkıyor. Meşrutiyetin ilanından sonra, dağdan iniyor ve hürriyet kahramanı olarak anılmaya başlıyor. Bir Fransız kartpostalında gördüğü "Versailles" Sarayını çok beğenip, Resne'ye bir saray yaptırıyor. Saray, 1909 yılında bitmesine rağmen, katıldığı savaşlar nedeniyle Resneli Niyazi'ye oturmak kısmet olmuyor. Günümüzde seramik müzesi olarak hizmet veren ve 2 kez tamirat gören saray, bir dönem de Resne Belediye binası olarak kullanılıyor.

Resne'li Niyazi'nin bir de geyik hikâyesi var. Niyazi bey, bir gün Resne'de ormanlık bölgede dolaşırken yavru bir geyik buluyor. O günden sonra geyiği yanından hiç ayırmıyor ve her yerde bu geyikle görülmeye başlıyor.

Halen günümüzde de kullanılan "Geyik Muhabbeti" deyiminin kaynağı olan bu geyik, neredeyse tüm fotoğraflarında Resne'li Niyazi beyin yanında görülüyor. Hürriyet kahramanı Niyazi beyin ölümü de yaşamı gibi sıra dışı oluyor. 1913 Yılında, İstanbul'a gelmek üzere Arnavutluk'un Avalonya Limanı'nda geminin rıhtıma yanaşmasını beklerken, uzun zamandır hizmetinde olan yaveri tarafından, tek kurşunla ensesinden vurularak, gizemli bir ölümle, 40 yaşında yaşama veda ediyor. Geyik muhabbeti deyiminden sonra da bu beklenmedik ve talihsiz olay nedeniyle, "Ne şehittir, ne gazi, pisi pisine gitti Niyazi" deyişi dilimize tekerleme olarak yerleşiyor. Sarayın etrafında dolaşarak, fotoğraf çekiyoruz. Yolun karşısında bir manav var. Resne'nin elması çok ünlü. Yol boyu, çiçek açmış elma ağaçlarıyla doluydu. Elma almak bahanesiyle girdiğimiz manavı çalıştıran kadına, sarayın ne zaman açıldığını soruyoruz. O sırada içeri giren bir teyze, belediye binasına gidip, görevliyi bulursak kapıyı açacağını söylüyor. Çok zamanımızı alacağı için, içeri girmekten vaz geçiyoruz. Elma satın alıp, manavda yıkadıktan sonra dişleyerek yola çıkıyoruz.

Akşamüstü Bitola-Manastır'a giriyoruz. Şehir merkezindeki en hareketli cadde olan "Shirok Sokak" Caddesi'ne bakan Milenium Otel'e yerleşiyoruz. Caddenin adı "Shirok Sokak". Sokak kelimesi Osmanlılardan kalmış olmalı. Şehir haritalarında da, "Shirok Sokak Street" yazıyor. Cadde, araç trafiğine kapalı ve kafeteryalar, dışarı çıkardıkları masalarla cıvıl cıvıl insanlarla dolu. Rengârenk tarihi binalar elden geçirilmiş, belki birçoğu restore edilmiş, bu ana caddeyi süslüyor. Manastır, Makedonya'nın ikinci büyük şehri. 1382'den, 1912 yılına kadar, tam 530 yıl Osmanlı idaresinde kalmış. İttihat Terakki'nin merkezi ve Atatürk'ün askeri idadiyi okuduğu önemli bir tarihi barındıran, 90 bin nüfuslu, sevimli bir şehir. Dragor Nehri'nin kenarına kurulmuş, güney Makedonya'nın ekonomi ve sanayi merkezi durumunda. Bitola adını, Osmanlı'nın Balkanlardan çekilmesinden sonra almış. Makedonya'nın ikinci üniversitesi burada.

Atatürk'ün sevdiği şarkılardan olan "Manastır'ın ortasında var bir havuz" türküsünde geçen havuzu soruyorum. Kimse bilmiyor.

Shirok Sokak Caddesi'nin sonunda açıldığı meydanın ortasında bir havuz var ama bu havuz, o havuz mu bilemiyorum. Kapısındaki tabelada "Çağdaş Türkiye Cumhuriyeti'nin yaratıcısı ve ilk cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk 1899 yılında askeri idadi'yi bu kışlada bitirdi" yazılı şimdi müze olan binaya geliyoruz. Büyük bir bina, Atatürk'ün eğitim gördüğü sınıfın dışında kalan bölümü arkeoloji müzesi yapılmış. Atatürk'ün sınıfı da düzenlenerek, ziyarete açılmış. Türkiye'den gelen misafirlerin oldukça fazla rağbet ettikleri bir müze olmuş. Atatürk'ün üniformaları, fotoğrafları, kullandığı eşyalar teşhir ediliyor. Duvara asılmış televizyonda, Türkçe dahil olmak üzere 5-6 dilden Atatürk'ü anlatan film oynuyor. Eskişehir'in sanatsever, büyükşehir belediye başkanı, Prof. Yılmaz Büyükerşen'in yapıp, gönderdiği Atatürk'ün bal mumu heykeli de cam bir vitrin içerisinde ziyaretçilere sunulmuş. Tabii çok duygulanıyoruz. Yüreğimiz kabarmış, ziyaretçi defterine duygularımızı dökerek dışarı çıkıyoruz.

Shirok Sokak Caddesi'ne geri dönüyor, cadde

**Atatürk'ün sevdiği şarkılardan olan "Manastır"ın ortasında var bir havuz"
Türküsünde geçen havuzu soruyorum. Kimse bilmiyor. Shirok Sokak
Caddesi'nin sonunda açıldığı meydanın ortasında bir havuz var ama bu
havuz, o havuz mu bilemiyorum.**

üstündeki masalardan birine oturuyoruz. Skopsko bira eşliğinde gelen geçen insanları izliyor, şehrin güzelliğinden söz ediyoruz. Buram buram Osmanlı kokuyor burası. Camiler, hanlar, hamamlar, köprüler, çeşmeler ve şehrin her yerinden görünen, XVII. yüzyıldan kalma saat kulesi de Osmanlı mirası. Şimdi haç olan kulenin ucunda, daha önceleri komünist yıldızı varmış. Atatürk'ün ilk aşkı olduğu söylenen, Rum kızı Eleni Karinte'nin evine gidiyoruz. Balkondan balkona, gizli gizli büyüyen bir aşk hikayesi var aklımızda. Mektubunun, Atatürk'ün müzesindeki duvara asıldığı bir aşk. Anne Eyde Hanım'ın, oğluna uygun bulmadığı Eleni ile Mustafa Kemal'in aşkı. Eleni'nin evi gayet güzel bir şekilde korunuyor.

Akşam olmak üzere, hava kararırken otele dönüyoruz. İki saat sonra buluşmak üzere odalarımıza çekiliyoruz. Akşam yemeği için, gözümüze kestirdiğimiz bir restoranta oturduğumuzda, herkes dinlenmiş ve kurt gibi acıkmış halde tabaklarımıza saldırıyoruz.

Garsonumuz Türkçe bilen, sevimli bir genç. Lokantanın içinde yapılmış dev akvaryumdan, beğendiğimiz balığı yakalayıp, pişirilmesi için mutfaka gönderiyor. Minik kaplarda çeşitli mezeler getiriyor. "Türk Rakısı içer misiniz?" diye soruyor. Biraz sonra, elinde yeni rakı ile görünüyor. Bürek, tarator, baklava her iki dilde de aynı şekilde söyleniyor. Yemeği baklava ile bitiriyoruz. Hesabı ödeyip çıkacağımız sırada, garsonumuz, "Benim mesaim bitti, isterseniz sizi bir bara götüreyim," diyor. Beraber çıkıyoruz, birkaç yüz metre sonra modern bir binanın bodrum katına iniyoruz. Çok büyük bir gece kulübü, gürültülü müzik dayanma sınırlarımızı aşıyor. Kulüp, Hınca hıncı dolu! Kimsenin müzikle ilgisi yok. 3'lü, 5'li gruplar halinde ayakta sallanıyorlar. Gürültüden kendi söylediğimizi anlayamıyoruz. Daha fazla dayanamıyor, kendimizi dışarı atıyoruz. Yeniden Shirok Sokak Caddesi'ne dönerek bir kafeteryada huzur ve kahve buluyoruz. Günü bitiriyor, otelin yolunu tutuyoruz.

Sabah, lobiye indiğimizde, bir çiftin, Türkçe bilmeyen resepsiyon görevlisine Türkçe, bir şeyler anlatmaya çalışması dikkatimizi çekiyor. Yardımcı olmak için yanlarına gidiyorum. Hikâyeleri şöyle; karı-koca, Bulgaristan'a gezmeye geliyorlar. Bir, iki gün gezdikten sonra, bakıyorlar ki Makedonya çok yakın ve vize de istemiyor, üstelik "Elveda Rumeli" dizisi, Manastır yakınlarında Peseçan isimli bir köyde çekiliyor. Sabah erkenden atlıyorlar arabalarına, Manastır'a kadar geliyorlar. Ertesi sabah geri dönecekler. Bulgaristan'daki oteli bile boşaltmamışlar, eşyalarını otelde bırakıp, yola düşmüşler. Buraya kadar her şey iyi! İyi de, geri

Bulgaristan'a dönmek için yeniden vize lazım. Hâlbuki bu çiftin tek giriş-çıkışlık vizeleri var. Vize alacak Bulgaristan konsolosluğu arıyorlar. Resepsiyon görevlisine de Bulgar konsolosluğu soruyorlar. Gerçi bulsalar bile Bulgaristan konsolosluğu bulunduğu ülkeden başka bir ülke vatandaşına vize vermesi neredeyse imkânsız. Yunanistan'dan da geçmeleri için de Schengen vizesi gerekli, o da yok. Geriye bir tek yol kalıyor. Arabalarını, Manastır'da bırakıp, uçakla İstanbul'a dönerek yeniden vize almaları ve Bulgaristan'dan bagajlarını, Makedonya'dan arabalarını toplayarak, Türkiye'ye dönmeleri gerekiyor. Dizi merakı oldukça pahalıya patlayacak gibi görünüyor.

Geriye kalan yarım günümüzü de görmediğimiz Yeni Cami, Çınar Cami, Haydar Kadı Cami, İsa Bey camilerini dolaşıyoruz. Bir süper marketten, eve götürmek üzere, İtalyan'ların Locatello Romano dedikleri Kaşkaval peyniri alıyoruz. Alışverişi de bitirip otelden eşyalarımızı alarak, kuzeye yönelip, Üsküp'e doğru yola çıkıyoruz. Yağmur yağdı yağacak. Koyu gri bir gökyüzü, her şeyi gri yapıyor sanki. Bir saat kadar sonra, Türk'lerin "Köprülü" dediği, eski adıyla "Tito Veles", şimdiki adıyla Veles'e geliyoruz. Öğle yemeğini burada yiyeceğiz. Aracımızı bir parka bırakıp,

yürümeye başlıyoruz. Bir meydanın ortasına dikilmiş büyük bir heykeli incelerken, karşı kaldırımdan birisi, heykeli göstererek, bir şeyler söylüyor. 50 yaşlarında, gayet “Esmer” bir vatandaş. “Aleksandar Veliki”, “Aleksandar Veliki” diyor. Ne dediğini anlamıyoruz. Gel gel diye bağıryorum. Yanıma geldiğinde, “A, siz Türk müsünüz?” diyor. “Ben sizi Yunanlı sandım. Yunanlılar, her şeye sahip çıktıkları gibi, Büyük İskender’e de sahip çıkıyorlar. Ben de onları kızdırmak için Büyük İskender’in heykeli dedim,” diyor. Gülüşüyoruz ve yavaş yavaş yürüyor, yemek yiyecek yer arıyoruz. Aslında heykel, II. Dünya Savaşı’nda kahramanlık göstermiş ve 1943 yılında ölmüş bir asker olan, Koço Solev Ratsin’e ait. Esmer arkadaş, “Çok işim var, ama size bir lokanta bulayım,” diyor. Yol boyunca çok işi olduğunu anlatıyor.

Bir tepeye tırmanıyoruz. Tepede, lunapark gibi bir oyun alanında bir Karadeniz pidesi buluyor. Bir yandan da, “Acele var, ben kalamam,” diyor. İki saat sonra pidelerimizi hep birlikte yemiş, karnımız tok, aracımızın yanına kadar geliyor. Bu renkli kişiliği tanıdığımızı memnun olarak veda edip ayrılıyoruz.

Enver Paşa’nın, 1908 yılında II. Meşrutiyet Bildirisi’ni okuduğu Veles yani Köprülü şehri,

Vardar Nehri’nin iki yakasına kurulmuş. 55 bin nüfuslu, çok gelişmemiş bir şehir. Aşağı yukarı Makedonya’nın tam ortasında. Yıllarca Tito Veles olarak anılan şehrin ismine, Mareşal Josep Broz Tito’nun eklediği “Tito” kelimesi, ölümünden sonra kaldırılmış. Artık sadece Veles deniliyor. Osmanlı’dan kalan Kara Cami ve köprüler halen kullanılıyor. Yağmur yüzünden daha fazla dolaşamıyoruz. Üsküp’e kadar, geriye kalan 40 Kilometreyi, Vardar Nehri’ne paralel giden yol ile bitiriyoruz. Yağmur hızını arttırmış, hava kararmak üzereyken otelimize yerleşiyoruz. Sabah, kahvaltıdan hemen sonra havaalanına gideceğiz. Akşam yemeğini, seyahatin bitmiş olmasının verdiği hüznle yakın bir lokantada halledip, odalarımıza çekiliyoruz.

Bol yağmur ve bol kahkaha ile geçen bu nisan yolculuğunu, tadı damağımızda, anılarımızda hak ettiği yeri alacağından emin, yıllarca hatırlayacak olmamızın verdiği mutlulukla sonlandırıyoruz.

Gezenlere,

Gezmek isteyenlere,

Gezmesini bilenlere

Bitmeyen yolculuklar diliyorum.

OPTİSYENİN

E-DERGI
Sayı: 48 EKİM 2017
SESI

Optik Magazin Dergisi

BOLON

EYEWEAR

Hailey Baldwin